

Het geheim van uitvoeren is aan de slag gaan...

JAARREKENING EN BESTUURSVERSLAG 2024
Groen Ontwikkelfonds Brabant

Ode aan

o de natuur
o de nieuwe natuur

hoe meer ruimte die neemt
hoe meer ruimte die geeft

aan hoofd en lijf
aan mens en dier
aan lucht en licht
aan groen plezier

o de makers
o de nieuwe natuurmakers

hoe meer ruimte ze nemen
hoe meer ruimte ze geven

aan ontsnappen
aan ontspannen
aan de toekomst
groen tegemoet

laten we samen meters
nee
laten we samen hectaren maken

voor nieuwe natuur
om in te leven
voor nieuw avontuur
om groen te beleven

Merel
Morre.

voor Groen Ontwikkelfonds Brabant (2021)

VOORWOORD

Onzekere tijden

Het jaarplan 2024 van Groen Ontwikkelfonds Brabant had als titel **“Kansen voor natuurmakers in onzekere tijden”**. Dat is, in retrospectief, een passend motto gebleken.

Want 2024 was, op alle fronten, opnieuw een onzeker jaar. In de wereld, in Europa, in Nederland en ook in Brabant.

Meer specifiek was het ook een roerig jaar voor de ontwikkelingen in het landelijk gebied. Het nieuwe kabinet zette een punt achter het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)¹. Als gevolg daarvan werd in Brabant gestopt met het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG). Eind 2024 kreeg het programma een opvolger: de Aanpak Landelijk Gebied (ALG).

¹ [Nota over consequenties stoppen met NPLG en intrekken Tijdelijke wet transitiefonds | Beleidsnota | Rijksoverheid.nl](#)

2024 stond ook voor veel potentiële natuurmakers in het teken van aanhoudende onzekerheden. Onzekerheid over mogelijk nieuwe regelgeving of niet (Europees, landelijk, provinciaal), de gevolgen van oude en nieuwe² juridische uitspraken, de herbegrenzing van het Natuurnetwerk Brabant (NNB)³, de komst (of niet) van overgangszones, de afbouw van de derogatie⁴ en de onzekerheid over financiering van plannen vanwege het verdwijnen van het NPLG en het Transitiefonds.

Kansen gepakt in 2024

Gelukkig heeft een flink aantal natuurmakers in 2024 toch mooie natuurplannen gerealiseerd of opgestart.

In 2024 verstrekten Groen Ontwikkelfonds subsidie voor **124 hectare** aan functiewijziging en verwerving van grond in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en voor maar liefst **724 hectare** voor inrichting van natuurpercelen. Daar staat tegenover dat voor slechts **6,4 hectare** aan Ecologische Verbindingszones is gefinancierd.

Het is aan de inzet en betrokkenheid van deze natuurmakers te danken dat in het voorbije jaar op veel plekken in Brabant de schop de grond in ging. Dat verdient een groot compliment!

Dit bestuursverslag heeft niet voor niets de titel 'Het geheim van uitvoeren is aan de slag gaan' gekregen. Het zijn immers deze natuurmakers die, soms tegen de stroom in, natuur realiseren door gewoon aan de slag te gaan.

Prestaties eind 2024

In dit bestuursverslag leest u uiteraard ook over onze prestaties tot en met eind 2024. Als we het beschikbare budget als uitgangspunt neemt, laten de resultaten van eind 2024 zien dat Groen Ontwikkelfonds Brabant bijna klaar is met het **provinciale deel van het Natuurnetwerk Nederland**, althans voor wat betreft de verwerving en de functiewijziging van grond. Het budget daarvoor is voor 96% gebruikt. Dat is *inclusief het onderhanden werk*.

Echter kijkend naar het aantal hectares is de opdracht voor het provinciale deel van het NNN (verwerving/functiewijziging en inrichting) nog niet gereed. Eind 2024 was 77% gerealiseerd, *inclusief onderhanden werk*. Dit verschil is te verklaren omdat het beschikbaar budget voor het provinciaal deel van het provinciaal natuurnetwerk, sinds de bezuinigingen, minder is dan de (oorspronkelijke en huidige) opdracht.

Het **rijksdeel van het Natuurnetwerk Nederland** laat een ander beeld zien. Afgemeten aan het aantal hectares en budget zijn we met de functiewijziging/verwerving van gronden in het rijksdeel NNN **ruim over de helft**. Eind 2024 was 59% gerealiseerd, *inclusief onderhanden werk*.

Het realisatiepercentage voor de inrichting is lager namelijk 39%.

Meer dan cijfers

In dit bestuursverslag en jaarrekening leest u meer over wat in 2024 is bereikt en hoe we er financieel voor staan. We vinden het belangrijk om niet alleen cijfers te presenteren, maar vooral ook de makers van nieuwe natuur in beeld te brengen. Dát zijn immers de mensen die, al dan niet werkzaam voor een organisatie, het echte werk buiten doen. Zij zijn vaak tot op het bot gemotiveerd om wat zij hebben bedacht tot een succes te maken.

² [Rechtspraak over intern salderen wijzigt - Raad van State](#)

³ [Aanpassing Natuurnetwerk Brabant in de omgevingsverordening - Brabant](#)

⁴ [Derogatie | RVO.nl](#)

Afkoop reguliere pacht

In 2024 bleek de subsidie voor de afkoop van reguliere pacht een groot succes. Grondeigenaren konden tot september 2023 een aanvraag indienen. 2024 was het jaar van de waarheid: hoe vaak zou het lukken om, zowel met de eigenaren als met de pachters, tot overeenstemming (lees: pachtontbinding) te komen?

Het resultaat was verbluffend. De doelrealisatie nadert de 100%. In totaal wordt ruim 100 hectare nieuwe natuur gerealiseerd in Natura2000-gebieden. Echt een topresultaat!

Nieuwe natuurmakers

In 2024 hebben we wederom geïnvesteerd in het vinden van nieuwe natuurmakers en het ondersteunen van de bestaande natuurmakers. De Werkeenheid is daarbij van grote betekenis geweest. Mede daarom is en blijft de onzekere toekomst van de Werkeenheid -u leest erover in dit bestuursverslag- voor ons een groot zorgpunt.

2025 en verder

We kijken in dit bestuursverslag ook vooruit naar wat ons nog te doen staat. Het Natuurnetwerk Brabant is nog niet klaar en de uitdagingen die we tegenkomen op weg naar het realiseren van onze ambitie worden er niet minder op.

We gaan in 2025 onvermoeibaar door met het benutten van de kansen. Samen met veel andere partijen. Ons jaarplan 2025 heeft niet voor niets de titel “**Uitvoering, uitvoering, uitvoering**”.

Wilt u meer weten over waar wij elke dag mee bezig zijn of heeft u suggesties die ons kunnen helpen ons werk nog beter te doen, neem contact met ons op. Wij gaan graag met u in gesprek! Het gehele team van Groen Ontwikkelfonds Brabant (Aisha, Andrea, Lieke, Anita, Anne, Annick, Anton, Anya, Cindy, Daan, Diederik, Erik, Frank, Heleen, Hendri, Inge, Jan, Janneke, Jannis, Jiri, Jolanda, Karel, Lia, Lonja, Mary, Netty, Nilou, Pieter, Reina, Regina, Roy, Sigrid, Sophie, Taco, Talya en Tom) is zeer gemotiveerd om, samen met de Manifestpartijen en veel andere betrokkenen, het Natuurnetwerk Brabant te realiseren.

Mary Fiers
directeur Groen Ontwikkelfonds Brabant

INHOUDSOPGAVE

1.	Bestuursverslag 2024	
1.1	Prestaties in 2024	10
1.2	Cumulatieve resultaten (Kritische Prestatie Indicatoren)	12
1.3	Natuurmakers in beeld	15
1.4	Relevante activiteiten 2024	
	- Subsidie in 2024	19
	- Afkoop reguliere pacht	20
	- Aan- en verkopen van grond (en gebouwen)	22
	- Versnellen inzet ruilgrond	24
	- Nieuwe natuurmakers vinden	25
	- Meer bos graag!	26
	- Doorontwikkeling Kwalitatieve Verplichtingen	26
	- Samenhang water en natuur hoog op de agenda in 2024	27
	- Meer focus op natuurkwaliteit	27
	- Taxaties	28
	- Datamanagement	29
	- Afspraken met gebiedstrekkers	29
1.5	Relevante ontwikkelingen in 2024	
	- Opnieuw bezuinigingen op de Werkeenheid	32
	- Natuurnetwerk Nederland én/of Natuurnetwerk Brabant	32
	- Aanpak Landelijk Gebied (ALG)	33
1.6	Uitvoeringskracht: wij roeien mee!	33
1.7	Samenwerken is cruciaal	34
1.8	Over Groen Ontwikkelfonds Brabant en haar medewerkers	35
1.9	Risico's en bezwaren	40
1.10	Opvolging evaluatie Groen Ontwikkelfonds Brabant door KplusV	41
1.11	Groen Ontwikkelfonds Brabant en duurzaamheid	43
1.12	2025 en verder	44
	Jaarverslag Raad van Commissarissen	45
2.	Jaarrekening 2024	
1.	Balans per 31 december 2024	49
2.	Winst- en verliesrekening over 2024	50
3.	Kasstroomoverzicht 2024	51
	Toelichting op de jaarrekening	53
	Grondslagen voor balanswaardering	57
	Grondslagen voor resultaatbepaling	58

Toelichting op de balans	61
Toelichting op de winst- en verliesrekening	65
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	66
WNT-verantwoording 2024	68
Overige gegevens	69
- vaststelling en goedkeuring jaarrekening	
- statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat	
- voorstel bestemming resultaat 2024	
- ondertekening door Raad van Commissarissen, directie en aandeelhouder	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	70

1. BESTUURSVERSLAG

1.1 Prestaties in 2024

Aantal hectares (afgerond) nieuwe natuur in nieuwe subsidiebeschikkingen 2024

In 2024 verstrekte Groen Ontwikkelfonds subsidie voor 124 hectare aan functiewijziging en verwerving van grond in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en voor maar liefst 724 hectare, waarvan bijna 550 hectare Rijksdeel, voor inrichting van natuurpercelen. Dat is inclusief de inrichting van Natura2000-gebieden.

Daar staat tegenover dat voor slechts 6,4 hectare aan Ecologische Verbindingszones is gefinancierd.

doel	hectares
Verwerving/functiewijziging provinciale NNN en rijks NNN	124 ha
Inrichting provinciale NNN en rijks NNN (inclusief enclaves)	724 ha
EVZ*: verwerving/functiewijziging en inrichting	6,4 ha

* verwerving en inrichting zijn soms één beschikking

Aantal hectares (afgerond) aangekocht en verkocht in 2024

Groen Ontwikkelfonds Brabant kocht 115 hectare grond, waarvan bijna 75 hectare ruilgrond en ruim 30 hectare grond in het Natuurnetwerk Nederland. In totaal werd ruim 108 hectare grond verkocht. Daarvan lag 86 hectare in het Natuurnetwerk Nederland.

doel	aankoop	verkoop
Rijks NNN	26 ha	69 ha
Provinciale NNN	5 ha	17 ha
Combinatie provinciaal NNB en buiten NNN	10 ha	0 ha
Ruilgrond	75 ha	22 ha
Totaal	116 ha	108 ha

Prognose hectares 2024: deels gehaald en deels ook niet

Het onderstaande overzicht geeft inzicht in het verwachte én gerealiseerde aantal hectares natuurontwikkeling in 2024.

	prognose	realisatie	toelichting
nieuwe natuur in gang zetten via subsidiebeschikkingen <i>Dus: voor 500 hectare afgegeven nieuwe subsidiebeschikkingen (afkoop pacht, grond/inrichting of alleen grond).</i>	500 ha	730 ha	het aantal afgegeven hectares voor inrichting was in 2024 fors hoger dan de prognose. Daarmee zijn weer veel nieuwe hectares gerealiseerd en 'onderhanden'.

	prognose	realisatie	toelichting
nieuwe natuur in gang zetten door aankoop van grond (ruilgrond en grond in het NNN), als eerste belangrijke stap op weg naar omzetting van de huidige bestemming naar natuur (50 hectare in NNN en 150 hectare ruilgrond).	200 ha	115 ha	helaas zijn minder hectares aangekocht dan was geprognosticeerd. Daarbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat eind 2024 enkele grote aankopen nog in de pijplijn zaten. Aankopen van grond is ook niet eenvoudig. De gronddruk in Brabant is hoog. Het feit dat wij op basis van taxatiewaarde kopen heeft als consequentie dat wij zeer regelmatig, vooral bij inschrijvingen), percelen niet gegund krijgen. Voor veel agrarische ondernemers is verkopen van grond sowieso geen optie. Bovendien is er terughoudendheid om gronden aan de overheid te verkopen.

	prognose	realisatie	toelichting
realisatie nieuwe natuur (dus natuur realisatie geheel <u>afgerond</u>) Dus: vastgestelde subsidiebeschikkingen (inrichting, grond & inrichting) én verkochte (langjarig verpachte) natuurpercelen (inclusief inrichting).	800	475	de afronding van natuurrealisatie loopt achter op de planning vanwege de vele uitstelverzoeken voor subsidievestigingen. De achterstand is het geringst in het provinciale deel van het Natuurnetwerk. Opvallend is vooral de fors achterblijvende afronding van Ecologische Verbindingszones.
Specificatie			
* NNB provinciaal: inrichting	400	286	
* NNB Rijksdeel: inrichting	250	164	
* EVZ: verwerving/functiewijz/inrichting	150	25	
totaal	800	475	

Aanvullende verkoopopdracht 2024

In 2024 is hard gewerkt aan de verkoop van ingerichte N2000-natuur. In totaal is 197 hectare verkocht en gegund. Deze aanvullende opdracht telt niet mee in de realisatie van de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant, zoals hierboven in beeld is gebracht.

1.2 Cumulatieve resultaten (Kritische Prestatie Indicatoren)

Naast de resultaten in 2024 is het van belang om de totale resultaten tot en met eind 2024 in beeld te brengen. Dat doen wij op basis van, door Provinciale Staten vastgestelde, Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's).

Het belangrijkste doel van Groen Ontwikkelfonds Brabant is het Natuurnetwerk Brabant te realiseren in uiterlijk 2030 en de Ecologische Verbindingszones in 2035.

Het hoofddoel, onze maatschappelijke opgave/opdracht, is opgeknipt in vijf subdoelen⁵:

1. verwerving of functiewijziging van grond in het provinciale NNN;
2. verwerving of functiewijziging van grond in het rijksdeel van het NNN;
3. inrichting van het provinciale NNN;
4. inrichting van het rijksdeel van het NNN;
5. verwerving of functiewijziging en inrichting van Ecologische Verbindingszones (EVZ's)

Provinciaal deel Natuurnetwerk Nederland

Als je het beschikbare budget als uitgangspunt neemt, laten de resultaten van eind 2024 zien dat Groen Ontwikkelfonds Brabant **bijna klaar** is met het provinciale deel van het NNN, althans voor wat betreft de verwerving en de functiewijziging van grond. Het budget daarvoor is voor 96% gebruikt. Dat is *inclusief het onderhanden werk*.

Doel	Budget <u>in euro's</u> (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk ⁶	Exclusief onderhanden werk ⁷
NNN provinciaal: verwerving/functiewijziging	€ 64.060.631	96%	84%
NNN provinciaal: inrichting	€ 9.325.015	68%	51%

Kijkend naar het aantal hectares is de opdracht voor het provinciale deel van het NNN (verwerving/functiewijziging en inrichting), zoals vastgelegd in de herziene aandeelhoudersinstructie van 12 december 2022, nog niet gereed. Eind 2024 was 77% gerealiseerd, *inclusief onderhanden werk*. Vanzelfsprekend is het realisatiepercentage voor de inrichting lager; inrichting volgt immers altijd pas nadat de grond beschikbaar is gekomen. Eind 2024 was 69% van het provinciale deel van NNN ingericht, een 'achterstand' van 8%.

Doel	Opdracht <u>in hectares</u> (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk ²
NNN provinciaal: verwerving/functiewijziging	2.559 ha	77%	71%
NNN provinciaal: inrichting	2.559 ha	69%	47%

⁵ Eind 2024 is in de Omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant aan een deel van het Natuurnetwerk Brabant een extra 'status' toegevoegd: het NNN (Natuurnetwerk Nederland). Deze aanpassing betekent ook iets voor de gebruikte termen in de opdrachten. Deze aanpassingen zijn in dit document doorgevoerd.

⁶ De realisatie inclusief 'onderhanden werk' is de prestatie inclusief de projecten waarvoor wel een beschikking is afgegeven, maar die nog niet zijn vastgesteld en/of waarvoor wel een verkoopovereenkomst is gesloten, maar de grond nog niet is geleverd.

⁷ De realisatie exclusief 'onderhanden werk' is de helemaal afgeronde prestatie. De natuur is ingericht en de administratieve procedure is afgerond (Kwalitatieve Verplichting gevestigd, betalingen gedaan en beschikking vastgesteld en/of grond geleverd).

Het verschil tussen hectares en beschikbaar budget is een gevolg van het feit dat de maatschappelijke opgave gelijk is gebleven (hectares), maar het beschikbare budget is afgenomen. Oftewel: er is vooralsnog minder geld beschikbaar voor dezelfde opdracht.

In de aandeelhoudersinstructie van 9 december 2024 is aangegeven dat Groen Ontwikkelfonds Brabant niet gehouden is aan het realiseren van de gehele maatschappelijke opgave als daar onvoldoende middelen voor beschikbaar zijn of komen.

Sinds begin 2024 is Groen Ontwikkelfonds Brabant met provincie Noord-Brabant in overleg over mogelijke aanvullende financiële middelen voor het restant van het provinciale deel van het NNN. Het overleg heeft in 2024 geleid tot een beperkte extra financiering.

[Voor meer informatie verwijzen wij door naar informatie op onze website.](#)

Rijksdeel Natuurnetwerk Nederland

Het rijksdeel van het Natuurnetwerk Nederland laat een ander beeld zien.

Afgemeten aan het aantal hectares zijn we met de functiewijziging/verwerving van gronden in het rijksdeel NNN **ruim over de helft**. Eind 2024 was 59% gerealiseerd, *inclusief onderhanden werk*.

Het realisatiepercentage voor de inrichting is ook hier lager: 39%. De achterstand van de inrichting op de grondbeschikbaarheid is hier wel substantieel hoger dan in het provinciale deel van het NNN, namelijk 20% in plaats van 8%.

Doel	Opdracht in hectares (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
NNN rijks: verwerving/functiewijziging	4.032 ha	59%	53%
NNN rijks: inrichting	5.684 ha	39%	21%

Kijk je naar de opdracht op basis van het budget is het rijksdeel NNN voor 42% gerealiseerd, eveneens inclusief onderhanden werk. Dat is vooral te danken aan het feit dat de subsidiebedragen voor rijksdeel NNN tot op heden lager zijn dan de gehanteerde normbedragen in de businesscase. Deze historisch gegroeide financiële ruimte geeft de mogelijkheid om stevige stijgingen van de grondprijzen in de laatste jaren -en daarvan afgeleid de subsidiebedragen- vooralsnog binnen de businesscase op te vangen.

Doel	Budget in euro's (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
NNN rijks: verwerving/functiewijziging	€ 191.810.139	42%	33%
NNN rijks: inrichting	€ 49.742.431	25%	14%

Ecologische Verbindingszones

De realisatie van Ecologische Verbindingszones loopt, net als in voorgaande jaren fors achter – en dat is zorgelijk.

Eind 2024 stond de teller aan gerealiseerde hectares Ecologische Verbindingszones, *inclusief onderhanden werk*, op een derde van het uiteindelijke doel. De realisatie exclusief onderhanden werk is slechts 11%.

Doel	Opdracht in hectares (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
EVZ: verwerving/functiewijziging en inrichting	1.280 ha	34%	11%

Doel	Budget in euro's (conform nieuwe aandeelhoudersinstructie)	Inclusief onderhanden werk	Exclusief onderhanden werk
EVZ: verwerving/functiewijziging en inrichting	€ 78.088.518	38%	9%

CONCLUSIE:

het opvoeren van het realisatietempo blijft noodzakelijk

De provincie heeft, in het eerdergenoemde nieuwe beleidskader Natuur, vastgelegd dat de realisatie van de ecologische verbindingzones in 2035 gereed moet zijn en het Natuurnetwerk Nederland in 2030. Dat is afgelopen jaar ook vertaald naar de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Dit betekent echter niet dat we nog alle tijd hebben. Het realisatietempo van het rijksdeel NNN (vooral inrichting) en de Ecologische Verbindingszones móet omhoog om de doelen uit het beleidskader Natuur te kunnen behalen. In het [Jaarplan 2025](#) worden voorstellen gedaan voor mogelijke oplossingen. Oplossingen die zowel binnen als buiten de invloedssfeer van Groen Ontwikkelfonds Brabant liggen.

Verderop in dit bestuursverslag is te lezen welke acties we in 2024 hebben ondernomen om het realisatietempo op te voeren.

Ondernemen met Natuur (ONNB) blijkt succesvol: eind 2024 is ruim 530 hectare gerealiseerd of onderhanden!

Sinds de oprichting van Groen Ontwikkelfonds Brabant, tien jaar geleden, is veel tijd en aandacht besteed aan het inhoudelijk ontwikkelen van het Ondernemend Natuurnetwerk (ONNB). Dit 'concept' is een coproductie van de Manifestpartijen en provincie Noord-Brabant.

In de eerste jaren bleek het voor initiatiefnemers lastig om de ontwikkeling van nieuwe natuur te realiseren in combinatie met voedselproductie. De pioniers liepen tegen veel praktische problemen aan, vooral omdat dit concept uitgaat van de combinatie van tot dat moment twee compleet verschillende functies. Beleid, regelgeving, subsidies, werkwijzen, enzovoorts waren en zijn daar niet op ingericht. Na de beginjaren ging het beter. Zowel de bestaande agrarische

ondernemers als ook nieuwe ondernemers, zoals ontwikkelaars van voedselbossen, bleken steeds beter in staat om dit concept in hun bedrijfsvoering op te nemen.

Er zijn inmiddels veel leerervaringen opgedaan, die van pas komen bij het maken en beoordelen van plannen voor de toekomstige opgaven van de overgangszones binnen de Aanpak Landelijk Gebied.

Qua staatssteun blijft het combineren van functies overigens een lastig vraagstuk, zowel binnen als buiten het Natuurnetwerk.

Groen Ontwikkelfonds Brabant wil graag ONNB-achtige concepten, op een ander staatssteun-regime gebaseerd, ook in de toekomst mogelijk blijven maken binnen NNN, omdat dit de haalbaarheid van onze opdracht (*vrijwillig en uiterlijk 2030 gerealiseerd*) versterkt. Uiteraard passend bij de locatie. We zijn hierover in gesprek met de Manifestpartijen en Provincie Noord-Brabant.

1.3 Natuurmakers in beeld

Groen Ontwikkelfonds Brabant is bij haar start gevraagd om ook een vernieuwende aanpak te bedenken voor de ontwikkeling van nieuwe natuur in Brabant. Daarbij staat uiteraard het realiseren van de natuurdoelstellingen voorop, maar de aanpak moet ook oog hebben voor andere maatschappelijke wensen, behoeften en ontwikkelingen. Het fonds zou - zo luidde de opdracht - particulieren en ondernemers volop kansen moeten bieden om zelf (ondernemende) natuur aan te leggen. Dit alles onder het motto **Uitnodigend groen!**

Het is ons, dankzij de inspanningen van velen, gelukt om een uitnodigende werkwijze te ontwikkelen, die partijen stimuleert om zelf aan de slag te gaan en te investeren in natuurrealisatie. Sterker nog, na 10 jaar durven we wel te stellen dat:

De energie, het budget (cofinanciering), de uitvoeringskracht en de grond die de nieuwe natuurmakers inbrengen onmisbaar zijn voor het behalen van ons doel: het realiseren van een robuust en aaneengesloten natuurnetwerk in Brabant.

We kunnen het ons echter niet permitteren nu achterover te leunen, want de resterende opgave is nog altijd fors. We hebben dus nog veel makers van nieuwe natuur nodig. Onze uitnodigende werkwijze blijft noodzakelijk. De ervaring leert dat het stevige inspanningen vraagt om particulieren, (agrarische) ondernemers en gemeenten natuur te laten realiseren. Voor hen is dat immers geen dagelijkse kost.

Meer dan cijfers!

We vinden het belangrijk om in dit jaarverslag niet alleen cijfers te presenteren, maar vooral ook de makers van nieuwe natuur in beeld te brengen. Dát zijn immers de mensen die, al dan niet werkzaam voor een organisatie, het echte werk buiten doen. Zij zijn vaak tot op het bot gemotiveerd om wat zij hebben bedacht tot een succes te maken.

Het is belangrijk ons te realiseren dat afgelopen jaren honderden (!) Brabanders natuur hebben aangelegd of daar nog volop mee bezig zijn. De energie in de samenleving om een bijdrage te leveren aan de Brabantse natuuropgave is groot. Het is de kunst om die, vaak aanstekelijke, energie te blijven aanboren.

Natuurmakers in beeld gebracht!

Karin en Piet

Op de wistwaterzuiverende boerderij van [Piet Bongers en zijn dochter Karen](#) wordt unieke natuur hersteld. Wistgrond is een zeldzaam fenomeen dat nergens zo goed zichtbaar is als in Brabant. Het bijzondere verschijnsel ontstaat door verstoring van de aardkorst, zoals bij de Peelrandbreuk. Het grondwater kan door een ondoordringbaar natuurlijk schot niet van de hooggelegen horst naar de laaggelegen slenk. De natuur die daardoor ontstaat is in de loop van de tijd op veel plekken verdwenen. Piet en Karen brengen dat terug in het landschap.

Wouter en Merlijn

In de Lage Vuchtpolder, een prachtige natte natuurparel vlakbij Breda, wordt dankzij de inzet van [Wouter Schuitema en Merlijn Hoftijzer](#) liefst 40 hectare nieuwe natuur aangelegd. Wouter en Merlijn zijn collega's, die niet alleen een kantoor op het stadhuis delen maar ook hun passie voor polders. De grutto, ook wel de Vogel des Vaderlands, en andere weidevogels hebben de nieuwe natuur ontdekt en broeden er weer in groten getale.

Frederike en Marente

In Cromvoirt, in het groene gebied ten zuidwesten van 's-Hertogenbosch, ligt de Loverense Hof. Samen met haar echtgenoot en vier kinderen startte [Frederike Praasterink](#) eind 2017 het kleinschalige familiebedrijf De Loverense Hof waarin duurzaamheid en werken volgens natuurlijke en biologische principes centraal staan. Samen met haar dochter Marente, die net als Frederike lesgeeft aan de HAS Green Academy, tovert ze nu met hulp van Groen Ontwikkelfonds Brabant een stuk landbouwgrond om tot het educatieve voedselbos Proefveld de Loverense Bult.

Joost, zijn familie en vrienden

Het was op de jaarlijkse familiedag dat Joost van Beek – ooit werkzaam bij de Dienst Landelijk gebied – zijn familieleden een gewetensvraag stelde. Wie van jullie maakt bij het boeken van een vliegreis gebruik van de knop om je uitstoot te compenseren? Nul vingers gingen de lucht in, want: te abstract, en kun je zoiets wel vertrouwen. Van Beek had dit antwoord verwacht en legde zijn broers, zussen, zwagers, schoonzussen, neven en nichten

een tweede vraag voor: wat als we het zelf gaan doen, wat als we in ons eigen bos de CO₂-uitstoot van ons reisgedrag compenseren? Daarvoor bleek een deel van de familie wel te porren en met steun van vijf gezinnen – waaronder dat van zwager Gerard en neef Jacco Sipkema – ging Van Beek aan de slag. Hun [stichting Beekenbos](#) kocht het Bergbos in Budel (4,7 hectare). Het bos is deels opnieuw aangeplant. Recent is een tweede stuk nieuw bos aangelegd met inheemse loofbomen. Het is de bedoeling om de komende jaren meer percelen aan te kopen en zo tot een bos van 20 hectare te komen.

Cofinanciering door nieuwe natuurmakers

Groen Ontwikkelfonds Brabant financiert nooit alle kosten van natuurontwikkeling. De natuurmakers moeten een flink deel zelf meebetalen. Dat gaat soms om grote bedragen.

In totaal is voor meer dan 100 miljoen euro aan cofinanciering ingebracht!

Particulieren en, vooral agrarische, ondernemers leveren, cumulatief tot en met 2024, de meeste cofinanciering bij het realiseren van nieuwe natuur in Brabant. Samen zijn zij goed voor ruim **42 miljoen euro** en liefst 42% van het totaal aan cofinanciering. Ook gemeenten (18%) zijn een belangrijke partner bij de realisatie van nieuwe natuur.

Cofinanciering	in euro's	in %
Ondernemers	€ 25.624.318	25%
Natuur-terreinbeherende organisaties	€ 21.889.798	21%
Waterschappen	€ 19.451.106	19%
Gemeenten	€ 18.539.331	18%
Particulieren	€ 17.143.189	17%
Totaal	€ 102.647.742	100%

1.4 Relevante activiteiten 2024

In 2024 heeft het team van Groen Ontwikkelfonds Brabant extra aandacht besteed aan het versnellen van de inrichting van het rijksdeel van het NNN en het aanleggen van Ecologische Verbindingszones.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in relevante activiteiten, die wij in 2024 hebben ondernomen om tot (versnelling van de) daadwerkelijke realisatie te komen:

- subsidieverlening;
- uitvoeren regeling afkoop reguliere pacht;
- aan- en verkopen van grond (en gebouwen);
- versnellen van de inzet van ruilgrond;
- nieuwe natuurmakers vinden;
- meer bos aanleggen;
- doorontwikkeling Kwalitatieve Verplichtingen;
- de samenhang van wateropgave en natuurontwikkeling hoger op de agenda krijgen;
- meer focus op natuurkwaliteit;
- verbeteren datamanagement;
- afspraken maken met gebiedstrekkers.

Uiteraard is dit geen uitputtend overzicht van al onze werkzaamheden. Wilt u meer weten? Neem dan gerust contact met ons op.

Subsidie in 2024

De 'Subsidieregeling realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant' wordt in mandaat uitgevoerd door Groen Ontwikkelfonds Brabant en regelmatig geactualiseerd. In 2024 zijn er geen aanpassingen geweest.

Wel is eind 2024 hard gewerkt aan de aanpassing van de subsidieregeling, die 1 januari 2025 is ingegaan. Ook het aanvraagformulier is aangepast. Het is, mede naar aanleiding van opmerkingen van aanvragers, gebruiksvriendelijker gemaakt.

Eind 2024 is duidelijk geworden dat onder andere via het Landelijke Programma Natuur (deel 2) extra middelen beschikbaar komen om nieuwe natuur te realiseren. Onze subsidieregeling wordt hier in de eerste helft van 2025 op aangepast. Met deze aanpassing van de regeling in 2025 wordt onder andere pachtafkoop opnieuw mogelijk. In de tweede helft van 2025 wordt de regeling naar verwachting opnieuw aangepast, zodat ook de ontwikkeling van bos buiten het natuurnetwerk mogelijk wordt.

De subsidieregeling is afgelopen jaren complexer geworden door veel deelopenstellingen, met verschillende voorwaarden en afwijkende subsidieplafonds.

Het maakt het voor initiatiefnemers lastiger om 'door de bomen het bos te blijven zien'. Een goed geëquipeerde Werkeenheid is mede daarom van cruciaal belang. Verderop gaan we hier dieper op in.

De complexiteit is overigens ook dagelijks merkbaar in onze administratieve organisatie. Het is een hele klus om alles goed te administreren en te verantwoorden.

Bijna alle aanvragen en vaststellingen zijn afgelopen jaar binnen twaalf weken behandeld, ondanks het grote aantal aanvragen en uitstelverzoeken, meer vragen over lopende subsidiebeschikkingen en veel meer vaststellingsverzoeken.

In 2024 hebben we veel tijd en aandacht besteed aan de uitstelverzoeken. Bij alle verzoeken wordt doorgevraagd naar de reden voor het uitstel en wordt vervolgens meegedacht over mogelijke oplossingen. Soms leidt het ertoe dat plannen niet of minder lang worden uitgesteld. Uitstelverzoeken hangen vaak samen met vertragingen bij de verlening van vergunningen of de keuze van de initiatiefnemer/[gebiedstrekker](#) om pas met de inrichting te starten als alle grond in een gebied beschikbaar is. Deze keuze hangt vaak samen met het feit dat de hydrologische maatregelen nog niet genomen (kunnen) worden. Er wordt dan meestal voor gekozen om de aannemer pas aan het werk te zetten als alles in één keer uitgevoerd kan worden. Er zijn echter ook situaties waarbij de werkzaamheden wel in delen uitgevoerd kunnen worden. Uiteraard heeft dat voor- en nadelen. In de gesprekken die we voeren over de uitstelverzoeken proberen we inzicht te krijgen in de oorzaken en mee te zoeken naar oplossingen om de (ecologische) inrichting, al dan niet deels, al wel uit te voeren. Onze ervaring is dat het beginnen met de werkzaamheden buiten juist ook kan bijdragen aan een positieve dynamiek in het gebied. De omgeving ziet dan dat er ook echt iets gaat gebeuren.

Afkoop reguliere pacht

In 2024 bleek de subsidie voor de afkoop van reguliere pacht een groot succes. Grondeigenaren konden tot september 2023 een aanvraag indienen. 2024 was het jaar van de waarheid: hoe vaak zou het lukken om, zowel met de eigenaren als met de pachters, tot overeenstemming (lees: pachtontbinding) te komen?

Het resultaat was verbluffend. De doelrealisatie nadert de 100%. In totaal wordt ruim 100 hectare nieuwe natuur gerealiseerd in Natura2000-gebieden. Echt een topresultaat!

Het heeft wel bloed, zweet en tranen gekost, maar het goede nieuws is dat de subsidieregeling afkoop pacht in 2025 opnieuw wordt opengesteld! Aangepast naar aanleiding van de leerervaringen van afgelopen jaar én ook ruimer opengesteld dan alleen in Natura2000-gebieden.

Zie op de volgende pagina het voorbeeld van landgoed De Hoort.

Landgoed De Hoort: 44 hectare landbouwgrond wordt natuurgebied, impuls voor zeldzame natuur!

Landgoed De Hoort, tussen Budel-Dorplein en de grens met België en gelegen in Natura2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven, transformeert vanaf medio 2025 maar liefst 44 hectare voormalige landbouwgrond tot een gevarieerd natuurgebied met moerassen, schraallanden en hoogveenbossen.

De nieuwe natuur versterkt de thuisbasis van unieke en kwetsbare soorten. Dankzij een verbeterde waterhuishouding en minder voedingsstoffen krijgt zeldzame natuur, zoals het galigaanmoeras, weer ruimte om te floreren.

De landgoedeigenaren ontwikkelen de natuur hier door middel van zelfrealisatie. Alle vijf pachters van de landbouwgronden besloten tegen betaling afstand te doen van hun pachtrecht, waardoor de weg vrij kwam voor natuurherstel. Deze ontwikkeling is mogelijk gemaakt door samenwerking tussen de provincies Noord-Brabant en Limburg, Natuurmonumenten en Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Dit project is een geweldige stap voorwaarts voor de biodiversiteit in deze regio. Er wordt niet alleen meer natuur gerealiseerd, maar ook de bestaande natuurgebieden worden door deze maatregelen gezonder en veerkrachtiger.

Hoogveenbossen met veenmosbedden, berken en wilgen vormen een belangrijk bolwerk voor biodiversiteit en spelen een cruciale rol bij waterregulatie en koolstofopslag. De natte schraallanden bieden een thuis aan zeldzame planten zoals klokjesgentiaan en orchideeën en trekken vlinders en andere insecten aan. Het galigaanmoeras is hier misschien wel het meest bijzonder. In de vennen van De Hoort en het Ringselven groeit het grootste galigaanmoeras van Nederland, een schuilplaats voor moerasvogels en amfibieën.

Aan- en verkopen van grond (en gebouwen)

We zijn actief op de Brabantse grondmarkt om gronden te kopen, te ruilen en te verkopen.

Gronden aankopen

We kopen grond in het natuurnetwerk en erbuiten. Niet om eigenaar te blijven, maar om via tijdelijk eigendom onze opdracht te realiseren. Veel gronden worden door de eigenaren via een inschrijving op de markt gebracht. We doen vaak, na afstemming met andere overheden en gebiedstrekkers, mee met zo'n inschrijving. Het lukt maar zelden om via een inschrijving aan de gronden te komen, omdat wij niet hoger mogen bieden dan de getaxeerde marktwaarde. Ons bod is vaak niet toereikend om de gronden te verkrijgen. Op een overspannen grondmarkt zoals in Brabant is dat geen verrassing.

De gronden die we in 2024 hebben gekocht worden ons vaak rechtstreeks aangeboden door eigenaren en makelaars. Zij kennen vaak onze grondcoördinatoren, die al jarenlang actief zijn in hun gebied en daar een groot netwerk hebben opgebouwd. Ook kunnen we succesvol zijn omdat we soms hele bedrijven kopen en vervolgens de opstallen saneren. Het aantal kopers van hele bedrijven mét saneringsopgave is immers minder groot.

Verkopen natuurground

In 2024 heeft het Groen Ontwikkelfonds Brabant verschillende openbare verkoopprocedures van grond uitgevoerd, met als doel (verdere) natuurontwikkeling en het vinden van een geschikte beheerder. Op 5 locaties van in totaal 5 hectare is nog in te richten natuur te koop aangeboden en uiteindelijk, op basis van een goed inrichtingsplan, gegund aan initiatiefnemers.

Daarnaast is in de Benedictus, vlakbij Oisterwijk, circa 8 hectare ingerichte natuur verkocht aan Stichting Duurzaamheidsvallei. In het Markdal onder Breda is ruim 13 hectare ingerichte natuur te koop aangeboden; deze verkoop wordt in 2025 afgerond.

Daarnaast hebben we dit jaar 14 hectare natuur in erfpacht, met een eerste recht van koop, uitgegeven. Door gronden ook in erfpacht aan te bieden is de groep geïnteresseerden groter. Het vraagt immers een flink budget om de gronden direct te kopen. Niet iedereen krijgt dat gefinancierd.

Aanvullende opdracht verkoop natuurground

Groen Ontwikkelfonds Brabant kreeg in 2024 de aanvullende opdracht om, deels al ingerichte en deels nog in te richten, natuur in en rond Natura 2000-gebied Kempenland-West te verkopen. Het ging hier om gronden in de buurt van de Neterselsche Heide en langs de Reusel.

De inspanningen van Groen Ontwikkelfonds Brabant hebben geleid tot de (voorgenomen) verkoop van 197 hectare nieuwe natuur.

Verkopen (en saneren) gebouwen

Groen Ontwikkelfonds Brabant koopt bij voorkeur geen (bedrijfs)woningen, stallen en bouwblokken. Soms is het echter wel noodzakelijk of wenselijk, omdat het we hierdoor in staat zijn ook de bijbehorende gronden te kunnen kopen.

Deze bouwblokken worden, afhankelijk van de locatie, volledig of deels gesaneerd en na het doorlopen van de benodigde procedures met veelal een nieuwe bestemming verkocht.

In 2024 is een aantal locaties met bouwblokken gesaneerd en verkocht.
Enkele voorbeelden:

Langgevelboerderij en bouwkaavel aan Langvoort in Hooge Mierde. Beide zijn verkocht.

Weerderdijk 5 in Westerhoven. In 2024 is het woonhuis met erf verkocht. De akte is begin 2025 gepasseerd.

De sloop aan de locatie aan de Broekdijk in Oostelbeers en de sloop en saneringswerkzaamheden van de zinkassenweg bij de Stoeiing in Sterksel zijn afgerond.

De locatie aan de Hugten 23 in Maarheeze is in 2024 te koop gezet en begin 2025 verkocht.

Versnellen inzet ruilgrond

De omloopsnelheid van de ruilgrond ligt veel te laag. In 2024 is slechts 22 hectare ruilgrond verkocht. In totaal hebben we de beschikking over honderden hectares ruilgrond. Daarom zijn we in 2024 gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe, doortastende aanpak om de realisatie van natuurgebieden in Brabant in een stroomversnelling te brengen. Begin 2025 is deze nieuwe aanpak gelanceerd.

Grondeigenaren, veelal boeren, in delen van het Natuurnetwerk Nederland kunnen per direct hun grond ruilen tegen hoogwaardige landbouwgrond op een andere plek. Wie snel schakelt, profiteert. Hoe meer hectares worden ingebracht, hoe groter de kans op toewijzing.

Werk maken van kavelruilen

In ons jaarplan 2024 deden we een voorstel om echt werk te maken van kavelruilen!

Ons voorstel luidde:

*De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de subsidieregeling voor kavelruil lag tot 2 mei 2022 bij Groen Ontwikkelfonds Brabant. Deze uitvoering was, mede door een goede samenwerking tussen de Manifestpartijen, Werkeenheid en Groen Ontwikkelfonds Brabant, succesvol, met jaarlijks een aantal concrete kavelruilplannen. Tweeëneenhalf jaar geleden is de kavelruilregeling bij de provincie ondergebracht. Sindsdien is er slechts één, al grotendeels eerder voorbereide, aanvraag gehonoreerd en ligt 1,5 miljoen euro al tweeëneenhalf jaar werkeloos op de plank. Iedereen onderschrijft het belang van kavelruil voor realisatie van de natuurdoelen. **Wij vragen de provincie om de kavelruilregeling tijdelijk, in ieder geval tot er besluiten zijn genomen over de organisatie van de uitvoering van de Gebiedsgerichte Aanpak, weer door Groen Ontwikkelfonds Brabant te laten uitvoeren.** Dan gaan we, samen met de Werkeenheid, ervoor zorgen dat er weer gebruik gemaakt gaat worden van deze regeling. De uitvoering kan binnen onze bestaande formatie opgevangen worden. Daarnaast denken wij dat het verstandig is om de aanwezige kennis van kavelruilen Brabantbreed te bundelen en aan te bieden aan gebiedstrekkers en initiatiefnemers. Nu moet iedere gebiedstrekker dit zelf regelen. Ook hier is het tijd om een einde te maken aan de vergaande versnippering. Wij kunnen en willen graag een rol spelen in het bundelen van deze kennis en expertise. Uiteraard kan hierbij ook worden gewacht op doorontwikkeling van de Gebiedsgerichte Aanpak, maar waarom zou je dat doen? Waarom niet nu beginnen? We hebben geen tijd te verliezen om de kavelruilen in Brabant aan te jagen!*

Helaas is onze oproep in 2024 nog niet opgepakt. Wij vinden dat een gemiste kans. We blijven de urgentie van kavelruilen in het kader van Aanpak Landelijk Gebied onder de aandacht brengen.

Nieuwe natuurmakers vinden!

In 2024 hebben we wederom geïnvesteerd in het vinden van nieuwe natuurmakers.

Natuur in Eigen Hand

In 2024 hebben we samen met Brabants Landschap, IVN, Brabantse Milieufederatie en de provincie Noord-Brabant opnieuw de bijeenkomst [Natuur in Eigen Hand](#) georganiseerd. Deze bijeenkomst is bedoeld voor initiatiefnemers die in Brabant aan de slag willen met het aanleggen van meer groen of natuur. De organiserende partijen leggen in workshops uit hoe zij initiatiefnemers ondersteunen met kennis en financiering. Voor nieuwe natuurmakers is de bijeenkomst een goed moment om kennis te maken met andere initiatiefnemers en mogelijke partners. De bijeenkomst was met 120 deelnemers goed bezocht.

Van natuurliefhebber naar natuurmaker

Het komt steeds vaker voor dat een enthousiaste groep natuurliefhebbers de stap zet om eigenaar van natuurgrond te worden en zelf nieuwe natuur te gaan ontwikkelen. Wij organiseerden in 2024 de bijeenkomst [“Van natuurliefhebber naar natuurmaker”](#). Zo’n 50 gepassioneerde natuurliefhebbers luisterden naar de ervaringen van vier doorgewinterde natuurmakers, die met vallen en opstaan van liefhebber maker zijn geworden.

De boer op!

We gingen ook de boer op. Zo waren we in 2024 te gast bij de Algemene Ledenvergadering van Boer-en-Natuur in West-Brabant. Het werd een boeiend gesprek over natuur en voedselproductie, biologisch boeren en pachtvoorwaarden. We zetten onze tournee in 2025 verder naar Oost- en Midden-Brabant.

Kennisdeling en -ontwikkeling

In actie komen om natuur te gaan realiseren begint vaak bij het hebben van voldoende kennis over de Brabantse natuur. Daarom hebben we in 2024 twee keer een kennissessie “Natuur in Brabant” georganiseerd voor potentiële nieuwe natuurmakers en overige belangstellenden. De belangstelling voor deze bijeenkomsten was groot.

Communicatie

In 2024 hebben we opnieuw veel werk gemaakt van onze communicatie met potentiële initiatiefnemers en eindbeheerders. We organiseren niet alleen bijeenkomsten maar zijn ook online aanwezig. Om te laten zien wat natuurmakers al voor elkaar hebben gekregen én om nieuwe initiatiefnemers te bereiken zetten wij tal van communicatiemiddelen in. Onze digitale nieuwsbrief heeft inmiddels 2.500 abonnees. Ook met onze LinkedIn-pagina, met ruim 3.000 volgers, hebben we groot bereik.

Meer bos graag!

De provincie heeft een grote ambitie om meer bossen in Brabant te realiseren.

In de praktijk blijkt het echter vaak erg lastig om die bossen aangelegd te krijgen. Initiatiefnemers lopen tegen tal van problemen aan: vergunningen, archeologie, cultuurhistorie, wet natuurbescherming, hydrologie en meer. Samen met het bossteam van de provincie Noord-Brabant zoeken we praktische oplossingen voor de knelpunten. Begin 2025 lanceren we een nieuwe versie van de [huidige handleiding](#) voor initiatiefnemers. We hopen met deze nieuwe flyer zowel de initiatiefnemers als de vergunningverleners goede handvatten te bieden om toch met bossen aan de slag te gaan.

Anja van den Bogert van de Werkeenheid, in 2024 gestart als eerste [Brabantse Bossenmakelaar](#), kan daarbij helpen.

Doorontwikkeling Kwalitatieve Verplichtingen

In de afgelopen jaren hebben we veel ervaring opgedaan met het vestigen van Kwalitatieve Verplichtingen⁸. In 2024 hebben we op basis van al die ervaringen een voorstel gemaakt om het model Kwalitatieve Verplichting, zoals wij dat gebruikten, aan te passen. Deels betreft het redelijk technische aanpassingen, zoals de teksten laten overeenstemmen met wat in de nieuwe Omgevingswet staat. Ook zijn er tekstuele aanpassingen doorgevoerd om onduidelijkheden bij initiatiefnemers weg te nemen.

De belangrijkste wijziging in de Kwalitatieve Verplichting is dat duidelijk wordt benoemd wát er bereikt moet worden en minder voorgeschreven wordt hóe je dat moet doen.

Zodra de provincie akkoord is kan dit nieuwe model begin 2025 worden geïmplementeerd.

We hebben ook verschillende documenten voor diverse natuurbeheertypen gemaakt, waarin we in eenvoudige bewoordingen de juridische teksten uit de Kwalitatieve Verplichting nader toelichten.

⁸ [Kwalitatieve verplichting - Groen Ontwikkelfonds Brabant](#)

Samenhang water en natuur hoog op de agenda in 2024

De samenhang én onderlinge afhankelijkheid van de water- en natuuropgaven in Natuurnetwerk Nederland (NNN) is evident. Het gaat immers om de natuurgebieden met veelal natte natuur. Die samenhang bleek in 2024 onder andere uit de uitstelverzoeken (van afgegeven subsidies) voor de inrichting van het rijksdeel NNN als gevolg van hydrologische knelpunten/werkprocessen. In 2024 hebben we onze werkwijze bij uitstelverzoeken aangescherpt. We vragen nadrukkelijker naar de oorzaken van het uitstel en mogelijke alternatieve aanpakken: “hoe kan het wel?”.

Uiteraard denken we ook met de initiatiefnemers mee en proberen we voor veelvoorkomende knelpunten mee te werken aan een Brabantbrede oplossing. Een voorbeeld hiervan is de vertragingen in de vergunningverlening.

De samenhang en onderlinge afhankelijkheid houdt echter niet op bij de grenzen van het NNN. Het hydrologisch systeem gaat in een flink aantal NNN-gebieden over deze grenzen heen. Om de doelen in het NNN te behalen zijn vaak ook (hydrologische) maatregelen buiten het NNN nodig. Ook het behalen van de waterdoelen (Kader Richtlijn Water) buiten het NNN, hangt vaak een-op-een samen met het behalen van de natuurdoelen binnen het NNN en/of Natura2000-gebieden. Uiteraard is er ook bij de realisatie van de (natte) Ecologische Verbindingszones sprake van samenhang tussen de water- en natuuropgaven. Reden te meer om deze samenhang én onderlinge afhankelijkheid te benoemen als een belangrijke pijler van ons [jaarplan 2025](#). In deel 3 van het jaarplan doen we concrete voorstellen om de water- en natuuropgave in de uitvoering beter met elkaar te verbinden.

In 2024 is in dit kader de samenwerking met de waterschappen versterkt. Op een aantal percelen neemt het waterschap inrichtingsmaatregelen voordat wij de grond verkopen. In een ander gebied worden gronden in eigendom van het waterschap, tegelijk met gronden van Groen Ontwikkelfonds Brabant, door ons verkocht.

Het is belangrijk om de goede voorbeelden, waarin de samenhang tussen water, natuur en voedselproductie tot stand van worden gebracht, een podium te geven. We nodigden daarom de [Deltacommissaris](#) Co Verdaas uit bij [Boer in Natuur](#), het gemengde boerenbedrijf van Wilco de Zeeuw en Debina van Vuuren in Uden dat toonaangevend is op het gebied van natuur- en waterinclusieve landbouw. Een deel van de percelen is (mede) gefinancierd door Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Het bedrijf *Boer in Natuur* ligt op de Peellandbreuk, een gebied waar breuklijnen in de aardkorst zorgen voor variaties in het landschap en de bodem. Dit biedt mogelijkheden voor innovatieve en duurzame landbouwmethoden die zowel mens als natuur ten goede komen. “Ons waterbeheer speelt daarbij een sleutelrol,” legt Wilco de Zeeuw uit. “Een gezonde bodem werkt als een spons die water vasthoudt in natte tijden en beschermt in droge periodes. Elke procent organische stof in de bodem kan honderden duizenden liters extra water opslaan. De bomen en heggen die we hebben aangeplant, zorgen ook voor schaduw, verkoeling en beschermen gewassen tegen wind en droogte.”

Meer focus op natuurkwaliteit

In 2024 werden we verrast door het voornemen van de provincie om de afwijkingsbevoegdheid van ambitietypen uit onze subsidieregeling te halen. De nadelen van zo’n besluit voor de vrijwillige (!) afronding van het natuurnetwerk binnen de opgedragen eindtermijn van onze

opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant zijn groot. We hebben onze bezwaren direct duidelijk gemaakt. Naar aanleiding hiervan zijn in 2024 veel gesprekken gevoerd.

In die gesprekken hebben we als eerste aandacht besteed aan de feitelijke omvang en aard van de afwijkingen in de afgelopen jaren én welke motivatie hieraan ten grondslag lag. Als input voor dit gesprek hebben we een notitie gemaakt met een analyse van alle afwijkingen in de afgelopen tien jaar die via een subsidieverlening of grondverkoop van Groen Ontwikkelfonds Brabant tot stand zijn gekomen.

De conclusie: het aantal afwijkingen naar een lager ambitietype is redelijk beperkt en altijd goed gemotiveerd door de initiatiefnemers en/of de gebiedstrekkers. Redenen waarom dat wat op de ambitiekaart staat (nog) niet haalbaar of passend is, zijn bijvoorbeeld hydrologische beperkingen, de bodemgesteldheid, de landschappelijke situatie (denk aan bossen in cultuurhistorisch waardevol open landschap) en maatschappelijke weerstand.

Mede op basis van deze notitie is in goed overleg besloten om alle afwijkingen van 2023 en 2024 inhoudelijk te bespreken, zodat er een gemeenschappelijk beeld ontstaat over de afwijkingen van de ambitietypen en de oorzaken daarvan.

Eind 2024 is gezamenlijk besloten dat de afwijkingsbevoegdheid mogelijk blijft in de subsidieregeling, maar dat bij een afwijking moet worden aangegeven hoe zoveel mogelijk wordt voldaan aan de gebiedsbeschrijving in 'Ecologische waarden en kenmerken van natuurgebieden in Noord-Brabant'. Dit wordt bij volgende aanpassing opgenomen in de subsidieregeling. Het resultaat is dat meer focus komt op de kwaliteit van de natuur.

Overigens heeft Programma Natuur van de provincie besloten om de ambitiekaart te gaan herijken, omdat de gewenste natuurbeheertypen, zoals beschreven op de ambitiekaart, om diverse redenen op een flink aantal locaties (nog) niet haalbaar of passend zijn. Dit geldt niet alleen voor de nog te realiseren nieuwe natuur, maar ook voor de al bestaande natuur.

Taxaties

Naast alle reguliere taxaties voor subsidies en verkopen (in totaal 150) is in 2024 veel werk verzet voor de uitvoering van de nieuwe subsidieregeling voor de afkoop van reguliere pacht. Het taxeren van de waarde is in dat geval in hoge mate maatwerk omdat het om een persoonlijk recht gaat, die wordt bepaald door de omstandigheden van de diverse pachters. In totaal ging het om 4 verschillende aanvragen:

- Staatsbosbeheer Strijper Aa: 12 pachters (begin 2025: 66,6 hectare ontpacht)
- Staatsbosbeheer Bossche Broek zuid: 1 pachter (eind 2024: 2,2 hectare ontpacht)
- Natuurmonumenten: De Hoort: 5 pachters (begin 2025: 44 hectare ontpacht)
- Particulier: pachtafkoop loopt nog.

De leerervaringen nemen we mee bij de opzet en de uitvoering van de nieuwe openstelling van de subsidieregeling 'afkoop pacht'.

In de zomer 2024 is een nieuwe versie van het advies "Natuur taxeren" opgeleverd. Dit advies is opgesteld in opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant. Het is een document vol wetenswaardigheden die taxateurs helpt bij het taxeren van natuurbeheertypen. Uiteraard is het steeds aan de taxateurs zelf om, op basis van hun onafhankelijke en professionele beroepsuitoefening, de marktwaarde van de natuurpercelen te bepalen.

In 2024 organiseerden we een taxatiemiddag. Tijdens deze drukbezochte bijeenkomst met externe sprekers wisselden taxateurs en onze collega's kennis uit. Uiteraard was er ook voldoende ruimte om elkaar beter leren kennen en het netwerk te versterken.

Datamanagement

In 2024 is gewerkt aan het optimaliseren van de datagerelateerde processen binnen onze organisatie en in de afstemming met de provincie. Om diverse redenen is dat noodzakelijk. Allereerst om tot een goede verantwoording te komen over de geleverde prestaties. Met name de complexiteit van onze subsidieregeling, met steeds wisselende openstellingen en subsidieplafonds, vraagt om grote alertheid en een tijdige signalering.

Vanwege verzoeken in het kader van de Wet Open Overheid (WOO) hebben we aanpassingen gedaan in het actief publiceren van data.

Ook is in 2024, door de komst van onze eigen GIS-specialist⁹, een flink aantal interne bedrijfsprocessen verbeterd. Het heeft een grote meerwaarde om een expert beschikbaar te hebben die prioriteit kan geven aan vragen uit onze eigen organisatie. Zo kunnen snel kaartjes van grondposities en subsidieaanvragen worden gemaakt. Bovendien is ook de kwaliteit van onze datapresentatie vergroot. We kunnen zaken nu eenvoudiger visueel maken. Een goed voorbeeld hiervan is de [kaart](#) die gemaakt is voor onze nieuwe aanpak om tot een versnelling van onze ruilgrond te komen.

Daarnaast vragen ook dataveiligheid en privacy om duidelijke interne afspraken én afstemming met de provincie. In 2024 heeft hierover op verschillende momenten afstemming plaatsgevonden tussen provincie en Groen Ontwikkelfonds Brabant. Begin 2025 worden de afspraken vastgelegd.

Tot slot is in 2024 veel aandacht besteed aan het maken van dashboards, zodat medewerkers snel en eenvoudig de beschikbare data kunnen gebruiken voor hun dagelijkse werk.

Afspraken met gebiedstrekkers

In 2024 werkte Groen Ontwikkelfonds Brabant in tal van Brabantse gebieden intensief samen met [gebiedstrekkers](#). Vaak zijn dat Manifestpartijen. Sinds medio 2020 hebben we één medewerker vrijgemaakt, die zich volledig richt op het maken van concrete gebiedsafspraken met gebiedstrekkers. Die aanpak schept duidelijkheid over wie wat gaat uitvoeren. Hierdoor zijn de medewerkers van de betrokken organisaties en wij beter in staat om efficiënter en effectiever samen te werken.

Gebiedstrekkers hebben een complexe taak te vervullen. Zij moeten er via gebiedsprocessen voor zorgen dat de geformuleerde doelen (meestal water- en natuurdoelen) tijdig worden gerealiseerd. Hierover hebben zij afspraken gemaakt met de provincie Noord-Brabant. Groen Ontwikkelfonds Brabant ondersteunt de gebiedstrekkers met grond en subsidies. Onze houding hierbij is primair dienstverlenend, want het is een hele klus om op basis van vrijwilligheid de doelen te bereiken. Uiteraard zijn we ook zakelijk daar waar het nodig is.

⁹ Een GIS Specialist analyseert, visualiseert en beheert geografische informatie met behulp van gespecialiseerde software.

In 2024 is opnieuw gewerkt aan het maken van afspraken met gebiedstrekkers over het aankopen, verkopen, ruilen en inrichten van grond en subsidie. Deze afspraken worden vastgelegd in zogenaamde gebiedsbrieven.

Een nieuwe trend in de afspraken met de gebiedstrekkers is dat in 2023 en 2024 met name de waterschappen in gebiedsbrieven afspraken willen maken over het inrichten van gronden waarvan Groen Ontwikkelfonds Brabant het economisch eigendom heeft.

De gebiedstrekkers hebben ieder hun eigen werkwijze, ambitie en financiële (on)mogelijkheden. De afspraken per gebiedstrekker kunnen daardoor verschillen – en dat vraagt weer een zorgvuldige afstemming intern, zodat iedereen weet welke afspraken zijn gemaakt met welke gebiedstrekkers.

Op basis van ervaringen in voorgaande jaren hebben we in 2024 veel extra aandacht besteed aan het tijdig en goed publiceren van grondverkoop, al dan niet met een grondruil.

Eind 2024 is door omstandigheden een achterstand ontstaan bij het opstellen van nieuwe gebiedsbrieven en het herijken van bestaande gebiedsbrieven. Begin 2025 is tijdelijk extra capaciteit ingehuurd om deze achterstand weg te werken.

1.5 Relevante ontwikkelingen in 2024

Opnieuw bezuiniging op de Werkeenheid

In ons jaarplan 2024 deden we een duidelijke oproep over het belang van de Werkeenheid:

We hebben zeer grote zorgen over de situatie bij de Werkeenheid. De Werkeenheid is onze 'voordeur' en helpt initiatiefnemers bij het maken van kwalitatief goede plannen. Problemen bij de Werkeenheid werken daarom direct door in de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant. Door diverse omstandigheden is er onduidelijkheid over de toekomst van de Werkeenheid. Naast het concreet adviseren, ondersteunen en helpen van initiatiefnemers is ook de rol van de Werkeenheid bij het vinden en motiveren van nieuwe natuurmakers cruciaal. Met de huidige natuurmakers gaan we de natuuropgave immers niet realiseren; de terreinbeherende organisaties hebben eerder aangegeven maximaal iets meer dan de helft van de totale opgave nieuwe natuur in Brabant voor hun rekening te kunnen nemen. Het behalen van onze taakstellingen 2025 en verdere jaren is daarom in grote mate afhankelijk van een goed functionerende Werkeenheid.

Ondanks onze noodkreten is het helaas niet gelukt om de decimering van de Werkeenheid te voorkomen. Eind 2024 is het besluit genomen om de capaciteit opnieuw fors terug te brengen. Wij maken ons grote zorgen over de toekomst van de Werkeenheid - en daarmee de ondersteuning bij zelfrealisatie. Die ondersteuning is broodnodig voor het behalen van onze opdracht. Ook in 2025 blijven we dit knelpunt agenderen bij de provincie en de Manifestpartijen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN) én/of Natuurnetwerk Brabant (NNB)

Eind 2024 is in de Omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant aan een deel van het Natuurnetwerk Brabant een extra 'status' toegekend: het NNN (Natuurnetwerk Nederland). Deze aanpassing betekent ook iets voor de gebruikte termen in de opdrachten. Deze aanpassingen zijn in dit document doorgevoerd.

Hierdoor ontstaat binnen het Natuurnetwerk Brabant een onderscheid:

1. een deel dat tevens Natuurnetwerk Nederland (NNN) is en
2. een deel dat dat niet is (NNB, niet zijnde NNN).

Het maakt onze subsidieregeling, die toch al niet eenvoudig is, nog lastiger te begrijpen. Dat is te merken aan de initiatiefnemers. We hebben daarom een [toelichting](#) op onze website geplaatst.

Het feit dat het NNB, niet zijnde NNN, slechts zeer beperkt financiële middelen krijgt zorgt bij initiatiefnemers in toenemende mate voor knelpunten. Veel grondeigenaren, niet zelden agrarische ondernemers, moeten nu vaak keuzes maken over hun toekomst: ga ik door of stop ik? Vanwege de aanhoudende onduidelijkheid over het NNB, niet zijnde NNN, ontbreekt een duidelijk handelingsperspectief. Bijkomend nadelig effect is dat we op sommige plekken juist 'achteruitboeren', omdat de graslanden plaatsmaken voor intensievere teelten. Dit treft overigens niet alleen particulieren of ondernemers. Het zorgt ook voor veel onrust en onvrede bij de Manifestpartijen. Een belangrijke financiële drager onder de gebiedsontwikkelingen is immers weggevallen.

Aanpak landelijk gebied

Eind 2024 presenteerde de provincie de [Aanpak Landelijk Gebied](#). Deze aanpak geeft de komende jaren richting aan de gebiedsgerichte aanpak. Eind 2024 is nog niet duidelijk wat dit precies voor de uitvoering gaat betekenen. Dat het zeer relevant is voor de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant, staat buiten kijf. Naar verwachting komt er in de eerste helft van 2025 meer duidelijkheid.

1.6 Uitvoeringskracht 2024: wij roeien mee!

Uitvoering en uitvoeringskracht. Twee termen volop gebruikt worden. Wie is daar nu niet voor? Iedereen! En toch blijkt het lastig om de uitvoeringskracht echt te vergroten. Hoe dan?

Het geheim van vooruitkomen is aan de slag gaan.

Er is veel te doen in het Brabantse buitengebied, maar gelijktijdig ook nog veel onzeker. Alle betrokken partijen zijn volop met elkaar in gesprek over de grote maatschappelijke vraagstukken op het gebied van natuur, water en landbouw – en wat die voor Brabant gaan betekenen. Het zijn zorgvuldige gesprekken, die tijd vergen. Met het risico dat er in de tussentijd nieuwe onzekerheden op ons pad komen. We moeten voorkomen dat alles wacht op alles en iedereen kijkt naar iedereen. Daarvoor is de urgentie om onze gezamenlijke doelen te realiseren té groot. Het is belangrijk om naast **GROOT te denken KLEIN te doen**. Met dit motto in gedachten zijn we gewoon begonnen met enkele doorbraakcasussen.

Werken met doorbraakcasussen

In 2024 hebben we, samen met de Manifestpartijen, resultaten bereikt met zogeheten “doorbraakcasussen”, complexe uitvoeringssituaties die exemplarisch zijn voor de uitdagingen die in het buitengebied spelen.

Door groot te denken en klein te doen, bestuurlijke en ambtelijke prioriteit aan de casussen te geven én de energie en inzet van de betrokken medewerkers beter te bundelen zijn we in staat om doorbraken te forceren - en zo onze gezamenlijke uitvoeringskracht te versterken. Het kan voor het Brabantse buitengebied wel eens dé sleutel naar succes worden.

Een goed voorbeeld van een geslaagde doorbraakcasussen is ‘afkoop reguliere pacht’. Op de website ikroeimee.nl is hier meer over te lezen.

Wij roeien mee!

Een aantal betrokken medewerkers, van diverse organisaties, is ervan overtuigd dat we de uitvoeringskracht kunnen vergroten door de krachten van al die betrokken professionals te bundelen. Hoe krijgen we een beweging die samen echte slagkracht krijgt? In 2024 zijn we gestart met het initiatief ikroeimee.nl.

Waarom is gekozen voor de metafoor ‘roeien’?

Bij het roeien draait het om een geoliede samenwerking. Om snel veel meters te kunnen maken moet je ‘in elkaars slag blijven’. Dat vraagt om kracht, inzet, discipline én de bereidheid om jouw eigen belang opzij te schuiven voor het belang van ons allemaal. Je moet er blindelings op kunnen vertrouwen dat de andere roeiers in de boot dezelfde kant op varen. Mis je een slag dan kan dat een goed resultaat in de weg staan.

Zo nauw als samenwerking luistert bij roeien zo cruciaal is het ook voor de ontwikkeling van het

buitengebied van Brabant. Met dat verschil dat je niet alleen **in elkaars slag** moet blijven, maar ook **aan (de) slag** moet zijn. Alleen dan kunnen we écht succesvol zijn.

Podcasts Brabantse doorzetters

In het najaar van 2024 verschijnen 3 podcasts waarin dilemma's in de uitvoering worden besproken, zowel voor de initiatiefnemers als voor de betrokken medewerkers van de diverse organisaties. In de podcasts vertellen ervaringsdeskundigen over wat nodig is om uiteindelijk toch gerealiseerd te krijgen wat eerder nagenoeg onmogelijk leek. Waarom ze voor welke oplossingen hebben gekozen, welke successen zij daarmee hebben geboekt maar ook welke problemen zij zijn tegengekomen en hoe zij daar mee zijn omgegaan; het komt allemaal aan de orde in de podcastserie '[Brabantse Doorzetters](#)'.

1.7 Samenwerken is cruciaal

Om onze doelen te realiseren werken we intensief samen in een breed netwerk van organisaties. Uiteraard behoren de Manifestpartijen daartoe, maar ook gemeenten, collectieven en stichtingen maken onderdeel uit van ons netwerk.

Samenwerking is van cruciaal belang. Dat klinkt eenvoudig, maar dat is het in de weerbarstige praktijk van alledag vaak niet. Het vraagt veel energie en doorzettingsvermogen van alle betrokkenen om organisatiegrenzen en -culturen te slechten. Er is veel onderling overleg en afstemming nodig om elkaar te begrijpen en samen zaken voor elkaar te krijgen.

Samenwerken begint ook met elkaar kennen. Daarom organiseerden we in 2024 wederom enkele kennismakingsbijeenkomsten voor nieuwe medewerkers van bevriende organisaties.

Doe mee!

Samen nieuwe natuur realiseren

Groen Ontwikkelfonds Brabant en de Werkeenheden werken samen met ondernemers, organisaties, overheden en particulieren, aan een robuust en aaneengesloten natuurnetwerk. Benieuwd wat we voor jou en jouw organisatie kunnen betekenen? Kom naar onze kennismakingsbijeenkomst -inclusief een gezellige borrel- en ontdek hoe we samen het Natuurnetwerk Brabant kunnen versterken!

Je ontdekt

- hoe de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant en Ecologische Verbindingszones is georganiseerd en hoe ver we daarmee zijn,
- hoe wij jou kunnen ondersteunen bij het aanvragen van subsidies, en bij het kopen, verkopen, ruilen of pachten van grond,
- wat de mogelijkheden voor zelfrealisatie zijn en wie de gebiedstrekkers zijn,
- wie je kunt benaderen voor hulp binnen Groen Ontwikkelfonds Brabant en de Werkeenheden Natuurnetwerk Brabant,
- waar jij en collega's van andere organisaties die nieuwe natuur realiseren, elkaar kunnen versterken.

Meld je aan!

Stuur een e-mail naar info@groenontwikkelfondsbrabant.nl met je naam, de naam van de organisatie waarvoor je werkt en de datum van de bijeenkomst waarvoor je jezelf aanmeldt. We zien uit naar je komst!

Voor wie?

De bijeenkomsten zijn bedoeld voor medewerkers van de Brabantse waterschappen, gemeenten, provincie en natuurbeherende organisaties.

Data in 2025

6 februari, 22 mei, 22 september, 1 december

Tijd

15.00 - 16.30 uur, met aansluitend een borrel

Locatie

Brabantlaan 3, Den Bosch (laagbouw naast Provinciehuis)

Samenwerken vraagt bovenal vertrouwen en elkaar ook iets gunnen.

We zien natuurlijk ook de nieuwe natuurmakers als samenwerkingspartners. We werken immers, ieder vanuit onze eigen verantwoordelijkheid, samen aan het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant.

Door goed te luisteren naar hun dilemma's bij het realiseren van nieuwe natuur verbeteren we onze dienstverlening en kunnen we eventuele beleidsmatige knelpunten bespreken met provincie Noord-Brabant, waterschappen en/of de gemeenten.

Ook samenwerking met de programma's van de provincie Noord-Brabant is belangrijk. In 2024 hebben we intensief opgetrokken met de medewerkers van het programma Natuur, het programma Majeure Projecten en Ontwikkelbedrijf en het programma Slimme Financiering & Participaties.

Daarnaast werd samengewerkt dan wel afgestemd met de teams die verantwoordelijk zijn voor de programma's Water & Bodem, Landbouw & Voedsel, Wonen, Werken en Leefomgeving (RO).

In 2024 hebben we geïnvesteerd in samenwerking en afstemming met onder andere VABIMPULS (Vrijkomende Agrarische Bebouwingen), ARK Rewilding, diverse gemeenten, Ruimte voor Ruimte, de Bosgroep Zuid, Netwerk MVO Agrifood, Stichting Voedselbosbouw Nederland, netwerk Goed Boeren van de Brabantse Milieufederatie, Louis Bolk Instituut, Brabant C, HAS Green Academy, het door LNV opgezette Landelijk Netwerk Pacht, Brabant Advies, GreenChoice en Land van Ons.

1.8 Over Groen Ontwikkelfonds Brabant BV en haar medewerkers

Groen Ontwikkelfonds Brabant bestaat uit een team van intrinsiek gemotiveerde medewerkers. Gemotiveerd om de klus (onze opdracht) te klaren en om initiatiefnemers te helpen bij het realiseren van hun natuurplannen. Lukt het niet linksom, dan proberen we het rechtsom. We zoeken, met kennis en creativiteit, naar hoe het wél kan.

Groen Ontwikkelfonds Brabant ondersteunt particulieren, ondernemers, stichtingen, collectieven en overheden bij het realiseren van nieuwe natuur in Brabant. Deze natuurmakers staan centraal in ons denken en doen.

Het echte werk doen de natuurmakers buiten - en dat is niet eenvoudig. De medewerkers van Groen Ontwikkelfonds Brabant weten dat en wringen zich, als het nodig is, in allerlei bochten om, samen met de natuurmakers, op zoek te gaan naar concrete oplossingen voor hun vraagstukken. Groen Ontwikkelfonds Brabant is dus ook geen standaard subsidieloket.

In 2024 werkten ongeveer 30 mensen (deels parttime) voor Groen Ontwikkelfonds Brabant.

- Twee van deze medewerkers zijn in loondienst bij het fonds.
- Een groot aantal medewerkers is gedetacheerd vanuit provincie Noord-Brabant.
- Waar het gaat om het aan- en verkopen van grond, verpachtingen en taxaties en de bedrijfsadministratie verstrekt Groen Ontwikkelfonds Brabant een opdracht aan het programma Majeure Projecten & Ontwikkelbedrijf van provincie Noord-Brabant. Het Ontwikkelbedrijf voert deze diensten uit via een Service Level Agreement (SLA).

- Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de expertise van medewerkers van de afdelingen Finance & Control en Financiële Administratie van provincie Noord-Brabant. Ook zij werken, via een Service Level Agreement, voor Groen Ontwikkelfonds Brabant.
- Tot slot werkt Groen Ontwikkelfonds Brabant voor specifieke taken en projecten, in beperkte mate, samen met zzp'ers of wordt specifieke expertise ingehuurd.

Hoewel de medewerkers vanuit verschillende 'constructies' aan ons verbonden zijn, kenmerkt Groen Ontwikkelfonds Brabant zich als een hechte organisatie van mensen die één belangrijke overeenkomst hebben: zij hebben hart voor de Brabantse (ondernemende) natuur en natuurmakers.

We besteden veel aandacht aan het bouwen van een lerende en ondernemende organisatie. Fouten maken mag, als we daar maar van bewust zijn én er collectief van leren.

In 2024 hebben we verder geïnvesteerd in het versterken van de juridische expertise binnen Groen Ontwikkelfonds Brabant. Daarnaast is het team voor de verkoop van ingerichte natuur uitgebreid en is een 'eigen' GIS-medewerker gestart.

Corporate Governance

Provincie Noord-Brabant is de enige aandeelhouder van Groen Ontwikkelfonds Brabant. In 2024 hebben twee Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders plaatsgevonden. In de eerste helft van het jaar is de jaarrekening en het bestuursverslag 2023 vastgesteld, in het najaar is het jaarplan 2025 ter kennisname aangeboden en de begroting 2025 goedgekeurd.

Aangepaste aandeelhoudersinstructie

Op 12 december 2024 is tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een herziene versie van de aandeelhoudersinstructie Groen Ontwikkelfonds Brabant vastgesteld. De einddatum van de opdracht is verlengd naar 2030 voor het Natuurnetwerk en naar 2035 voor de ecologische verbindingzones. Daarnaast is het Natuurnetwerk Nederland, het onderdeel van het Natuurnetwerk Brabant waar met het Rijk afspraken over zijn gemaakt, in het document opgenomen.

Bezoldiging

De publicatieplicht zoals opgenomen in de Wet Normering Topinkomens (WNT-II) is van toepassing op de bezoldiging van de directeur en past binnen de wettelijke kaders

Raad van Commissarissen

In september 2023 is een [Raad van Commissarissen](#) (RvC) aangesteld. De commissarissen zijn door de aandeelhouder van het fonds benoemd voor de periode van 1 september 2023 tot 1 januari 2028. Met een RvC 'tussen' de aandeelhoudersvergadering en de directie zijn de governance en het toezicht meer in balans.

De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de onderneming. De RvC is daarnaast sparringpartner van de directie. Groen Ontwikkelfonds Brabant is blij met de komst van de nieuwe Raad van Commissarissen. In deze dynamische tijden was én is het in het belang van de natuur in Brabant het fundament van Groen Ontwikkelfonds Brabant te versterken met ervaren en betrokken toezichthouders. Het verslag van de Raad van Commissarissen is lezen in hoofdstuk 2 van dit jaarverslag.

Advies- en investeringscommissie

Groen Ontwikkelfonds Brabant voert de subsidieregeling Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant in mandaat uit. De [adviescommissie Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant](#) is benoemd door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, met als opdracht om een inhoudelijke en deskundige bijdrage te leveren aan de uitvoering van de subsidieregeling Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant. Die bijdrage bestaat eruit dat de commissie de directeur van Groen Ontwikkelfonds Brabant adviseert over bij het fonds ingediende subsidieaanvragen.

De commissie bestaat uit een voorzitter en vier leden.

Alle commissieleden zijn geselecteerd op hun kennis van (nieuwe) natuur, gebiedsontwikkeling, financiering en (agrarisch) ondernemerschap.

De investeringscommissie grondtransacties adviseert de directeur van Groen Ontwikkelfonds Brabant over grondtransacties, die onderdeel vormen van plannen die bijdragen aan het realiseren van nieuwe natuur in Brabant. De commissieleden worden benoemd door de directeur van Groen Ontwikkelfonds Brabant.

De investeringscommissie Grondtransacties heeft dezelfde samenstelling als de adviescommissie Realisering Natuurnetwerk Noord-Brabant.

Terugblik Advies- en Investeringscommissie (AC/IC) op 2024

De AC/IC heeft het afgelopen jaar maandelijks interessante en waardevolle aanvragen voorbij zien komen. Ook de verkoop van natuurgebieden komt op gang.

De leden van de commissies zijn content met de werkwijze, de ambtelijke begeleiding en de kwaliteit van de aanvragen in het algemeen. Toch zijn er zorgen, met name waar het gaat om de hydrologische inrichting van gebieden.

In de AC/IC komen vrij vaak plannen aan de orde, waarvoor de hydrologische inrichting van de gebieden cruciaal is voor het bereiken van de geplande doelstellingen. Wij begrijpen dat de hydrologische inrichting c.q. het verhogen van de grondwaterstanden vaak niet mogelijk is per perceel. Echter, we maken ons grote zorgen over de termijn waarop de noodzakelijke abiotische randvoorwaarden daadwerkelijk worden gerealiseerd. Als dat niet het geval vindt natuurherstel maar zeer ten dele plaats en komen meer soorten en ecosystemen in de gevarenszone. Meer aandacht voor het snel realiseren van hydrologische inrichting is dus zeer gewenst.

In 2024 zijn er gesprekken gevoerd over de wens van de provincie om het afwijken van het ambitietype uit de subsidieregeling te halen. Dat is om twee redenen niet verstandig. Ten eerste is de ambitie op de kaart met enige regelmaat niet realistisch vanwege de abiotische omstandigheden ter plekke. We zijn verheugd dat dit wordt erkend en de provincie voornemens is om de ambitiekaart te actualiseren. Ten tweede is het streven naar de hoogst haalbare natuurkwaliteit een te prijzen ambitie. Veel initiatiefnemers delen deze ambitie. Maar het is ook belangrijk om in ogenschouw te nemen dat het NNN uiterlijk 2030, grotendeels vrijwillig, gerealiseerd moet zijn. Dit harde uitgangspunt betekent dat ook andere factoren een relevante rol spelen in de te maken afweging.

Namens de AC/IC

Yves de Boer

Accountant

Baker Tilly voerde in oktober 2024 een interim-controle uit naar de administratieve organisatie en interne beheersing. Zij rapporteerde over haar bevindingen in een verslag, dat op 12 december 2024 is besproken met de directeur, de medewerkers die de administratie voeren en onze contactpersoon voor de accountant.

Evenals vorig jaar, zal de jaarrekening 2024 worden gecontroleerd op rechtmatigheid. Als aanvulling hierop, is na een gesprek tussen de directeur en de RvC besloten om een aanvullende privacy-controle uit te laten voeren in de jaarrekening 2024. Deze privacy-controle ziet toe op de rollen, rechten en omgang met vertrouwelijke gegevens en documenten en wordt eveneens uitgevoerd door Baker Tilly.

Jaarrekening

Op basis van de jaarrekening van Groen Ontwikkelfonds Brabant BV kan enig aandeelhouder provincie Noord-Brabant beoordelen hoe uitvoering wordt gegeven aan de opdracht zoals verwoord in de Aandeelhoudersinstructie.

De jaarrekening wordt, conform de oprichtingsstatuten, vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De jaarrekening geeft een overzicht van de financiële situatie en bestaat uit onder andere een balans en een winst- en verliesrekening over het voorgaande jaar.

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV is geclassificeerd als een middelgrote onderneming. De voorliggende jaarrekening voldoet aan de wettelijke eisen die daaruit voortvloeien.

1.9 Risico's en bezwaren

Tweejaarlijks herijken we ons risicodocument. Eind 2023 hebben we een **top-4** van grootste risico's bij het realiseren van (ondernemende) nieuwe natuur benoemd. Deze risico's zijn opgenomen in het risicodocument 2024. Begin 2024 is het risicodocument Groen Ontwikkelfonds Brabant vastgesteld.

In 2024 is door Groen Ontwikkelfonds Brabant, in zoverre binnen onze invloedssfeer, gewerkt om deze risico's te minimaliseren. Hieronder een korte update:

1. Opdracht Groen Ontwikkelfonds Brabant is niet in 2027 afgerond

***Resultaten in 2024:** de einddatum van de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant is in 2024 verlengd naar 2030 voor het NNN en naar 2025 voor de EVZ's.*

Ondanks dat het een hele klus zal zijn om de opdracht afgerond te krijgen binnen de nieuwe termijnen (zie ook het jaarplan 2025) is dit risico nu niet meer actueel.

2. Vertragingen, onzekerheid, een afwachtende houding en energieverlies door onzekerheid over einddatum Groen Ontwikkelfonds Brabant

***Resultaten in 2024:** met het besluit om de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant te verlengen is dit risico iets gewijzigd. De verlenging van de termijn geeft enerzijds duidelijkheid, maar anderzijds blijft er onzekerheid bestaan over de wijze waarop de Aanpak Landelijk Gebied invloed gaat hebben op de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant.*

3. Overbegrenzing

De onduidelijkheid over de mogelijkheden van financiering in het NNB, niet zijnde NNN compliceren de uitvoering van de realisatie van onze opdracht vanwege de samenhang met de hydrologische opgave.

***Resultaten in 2024:** eind 2024 is de situatie niet gewijzigd. De onduidelijkheid over de 'status' van het NNB, niet zijnde NNN en de onduidelijkheid over de financiering zorgt voor diverse uitvoeringsproblemen. Het leidt tot het missen van kansen. Dit blijft een urgent risico.*

4. Werkeenheid

De voorgenomen afname van de omvang van de Werkeenheid is zorgelijk én een serieuze bedreiging voor het kunnen realiseren van onze maatschappelijke opdracht.

***Resultaten in 2024:** dit risico heeft zich in 2024 voltrokken. Er is opnieuw bezuinigd op de omvang van de Werkeenheid.*

Bezwaren

In 2023 is 17x bezwaar aangetekend tegen een subsidieverleningsbesluit van Groen Ontwikkelfonds Brabant. Het betreft 17 bezwaren tegen een afwijzing van de subsidieaanvraag, omdat het subsidieplafond in december 2022 bereikt was. Tien bezwaarmakers hebben hun bezwaar ingetrokken en vijf bezwaarmakers hebben hun bezwaar doorgezet naar de Hoor- en Adviescommissie (HAC). In al deze gevallen was het oordeel van de HAC: "Gelet op vorenstaande zijn wij van mening dat uw college op juiste wijze is overgegaan tot weigering van de subsidieverstrekking vanwege het bereiken van het subsidieplafond".

Gedeputeerde Staten hebben alle keren dit advies van de HAC overgenomen en de bezwaren zijn daarmee afgehandeld. Twee bezwaren lopen nog in het informele traject.

Naast deze 17 bezwaren lopen er nog vier bezwaren. Twee bezwaren richten zich tegen de taxatiewaarde¹⁰, één bezwaar tegen de weigering vanwege een bibob-toets¹¹ en één bezwaar tegen de inhoudelijke kwaliteitsbeoordeling. Deze laatste procedure loopt nog.

Het financiële risico van deze bezwaren is beperkt. Groen Ontwikkelfonds Brabant voert de subsidieregeling uit in mandaat van de provincie Noord-Brabant. Afspraken hierover liggen vast in de overeenkomst “uitvoeren subsidieregeling Realiseren natuurnetwerk Noord-Brabant”. De provincie voert de procedure uit en neemt advieskosten en juridische kosten voor haar rekening (artikel 3.2). Ook staat in de overeenkomst dat, mocht de uitkomst van het bezwaar zijn dat de aanvrager toch recht heeft op subsidie en het subsidieplafond van de betreffende paragraaf is bereikt, de provincie de middelen alsnog beschikbaar stelt (artikel 5.3).

1.10 Opvolging evaluatie Groen Ontwikkelfonds Brabant door KplusV

In 2012 heeft provincie Noord-Brabant vier investeringsfondsen opgericht: het Breedbandfonds, het Innovatiefonds, het Energiefonds en Groen Ontwikkelfonds Brabant. Twee jaar later, in 2014, is ook Brabant C in het leven geroepen.

Bij de oprichting van de fondsen is in Provinciale Staten de afspraak gemaakt dat het functioneren van de fondsen elke vier jaar wordt geëvalueerd. In **2021** is een tweede evaluatie¹² uitgevoerd en opgeleverd door onderzoeksbureau KplusV. De centrale onderzoeksvraag was: *“Wat is de voortgang, werkwijze, effectiviteit en efficiency van de Brabantse investeringsfondsen en wat is hun bijdrage aan het behalen van de beleidsdoelstellingen in Noord-Brabant?”*.

De conclusie voor Groen Ontwikkelfonds Brabant luidde:

Groen Ontwikkelfonds Brabant draagt in ruime mate bij aan het stimuleren en opschalen van een robuust natuurnetwerk in Brabant. De kosten die het omzetten van landbouwgebieden naar (ondernemende) natuur Groen Ontwikkelfonds Brabant met zich meebrengt kunnen de maatschappelijke partners niet zelf dragen. Naast het Groen Ontwikkelfonds Brabant zijn er vanuit provincie Brabant geen andere financieringsmogelijkheden voor de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant. Het bestaan van het fonds is daarom van grote toegevoegde waarde voor de realisatie van het Natuurnetwerk Brabant, de realisatie van nieuwe natuur en andere aan natuur verwante opgaven en het in stand houden van biodiversiteit. In de toekomst liggen er nog veel opgaven, waarvoor het van belang is om vast te stellen welke rol Groen Ontwikkelfonds Brabant daarvoor kan hebben.

KplusV zag vier punten, die ook in 2024 om aandacht vroegen:

1. Het fonds voert haar opdracht zoals beoogd uit, maar er is versnelling en flexibiliteit nodig om de beoogde resultaten te halen voor 2027. Met name de processen met betrekking tot aankoop, verkoop en ruil van gronden lopen volgens de (juridische) procedures van de

¹⁰ Deze bezwaren zijn begin 2025 ingetrokken.

¹¹ Er is op 21 januari 2025 uitspraak gedaan door de Raad van State. Het besluit om de subsidie te weigeren is overleefd. Het bezwaar is ongegrond verklaard.

¹² In 2025 volgt de derde evaluatie.

provincie. De lange duur van processen en procedures zou het realiseren van de doelen voor eind 2027 in gevaar kunnen brengen;

2. Er is extra inzet nodig om de doelen voor de inrichting van het rijksdeel van het NNB en de EVZ's te kunnen realiseren.
3. Het functioneren van het fonds hangt sterk aan de netwerken en inzet van de huidige directeur. Deze afhankelijkheid brengt kwetsbaarheid met zich mee voor de continuïteit van het fonds.
4. Om het NNB te kunnen realiseren moet worden nagedacht over de positie van Groen Ontwikkelfonds Brabant en de governance van het grotere samenwerkingsverband waarbinnen Groen Ontwikkelfonds Brabant opereert. Het is nog onduidelijk hoe een fonds als Groen Ontwikkelfonds Brabant zich verhoudt tot de aanpalende grote opgaven die op de provincie afkomen en of en hoe het fonds een rol heeft/krijgt in de uitvoering daarvan.

Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft in 2024 verschillende acties ondernomen om uitvoering te geven aan deze aandachtspunten:

Ad 1)

Door diverse wisselingen van programmamanagers MPO is verbetering van dit aandachtspunt in 2024 en de jaren ervoor onvoldoende uit de verf gekomen. Samen met de nieuwe programmamanager zijn eind 2024 opnieuw afspraken gemaakt over de verbetering van de samenwerking. De mandaten met betrekking tot grondaankoop, verkoop en pacht geven niet op alle vragen over rollen en verantwoordelijkheden een duidelijk antwoord; juist daarom is een goede samenwerking cruciaal. Er is onder andere een gezamenlijk inloopsprekkuur in het leven geroepen waar zaken die niet eenduidig zijn of waar een richting voor moet worden bepaald kunnen worden voorgelegd. Ook heeft begin 2025 een informele bijeenkomst plaatsgevonden om de onderlinge samenwerking te verbeteren.

Ad 2)

Dit aandachtspunt is onverminderd relevant. Zie de passage bij paragraaf 1.1 en 1.2 over de KPI's.

Ad 3)

In 2024 heeft de instelling van een kernteam Groen Ontwikkelfonds Brabant (2022), met daarin een operationele vertegenwoordiging van de kernfuncties van de organisatie, verder vorm gekregen. Het geeft de organisatie een stevigere basis en maakt haar minder kwetsbaar. Ook in 2025 werken we aan een verdere doorontwikkeling.

Daarnaast zorgt de aanstelling van een bestuurssecretaris voor een robuustere verbinding tussen de directeur, RvC, aandeelhouder en de interne organisatie.

In 2023 is bovendien een aparte financiële functie gecreëerd. De benodigde financiële kennis is daarmee niet louter bij de directeur aanwezig, maar is gedeeld en belegd in de organisatie.

In 2023 is een Raad van Commissarissen benoemd. Daarmee is ook op strategisch vlak extra stevigheid aangebracht en de governance van de gehele organisatie verbeterd.

Ad 4)

Dit aandachtspunt is onverminderd relevant.

In januari 2024 werd een bijeenkomst over Duurzame Gronduitgifte georganiseerd.

1.11 Groen Ontwikkelfonds Brabant en duurzaamheid

Een bestuursverslag is dé plek om verantwoording af te leggen over de manier waarop Groen Ontwikkelfonds Brabant omgaat met duurzaamheid. Ook al zijn we als organisatie daartoe niet wettelijk verplicht, ons jaarverslag bevat dit jaar een duurzaamheidsverantwoording.

Onze kerntaak, het realiseren van het Natuurnetwerk Brabant, draagt in hoge mate bij aan de verbetering van de biodiversiteit, waterkwaliteit en bodemkwaliteit in Brabant. Hier behalen we dus al een heel hoge score op het gebied van duurzaamheid. Maar Groen Ontwikkelfonds Brabant doet meer. Zoals:

Duurzaam gebruik agrarische gronden

We werken al jaren aan de verduurzaming van het gebruik van onze ‘agrarische gronden’. Deze gronden zijn gekocht als ruilgrond en worden, zolang de ruiling nog niet actueel is, tijdelijk verpacht voor agrarisch gebruik.

We hebben hiertoe, samen met een aantal samenwerkende organisaties, het ‘netwerk duurzame gronduitgifte’ opgezet. Dit netwerk, waarbij ruim 50 partijen met grond in eigendom (gemeenten, waterschappen, stichtingen, Brabant Water, natuurterrein beherende organisaties, enzovoorts) zijn aangesloten, komt eenmaal per kwartaal bij elkaar en deelt kennis over wat er mogelijk is op dit gebied. Ook bieden we via de website www.duurzamegronduitgifte.nl goede voorbeelden een podium, zodat ook andere grondeigenaren hier hun voordeel mee kunnen doen.

Begin 2024 organiseerden we, samen met de provincie Noord-Brabant, een bijeenkomst over duurzame gronduitgifte. Tijdens deze bijeenkomst werd ook de vernieuwde handleiding duurzame gronduitgifte uitgereikt.

We zijn, samen met de provincie Noord-Brabant, actief om stap voor stap het gebruik van ‘onze’ agrarische gronden verder te verduurzamen. Voorbeelden hiervan zijn een verbod op

glyfosaathoudende middelen, zoals bijvoorbeeld RoundUp, en de inzet van een duurzaamheidsscore, waarbij niet alleen de prijs maar ook de duurzaamheid van de bedrijfsvoering van de agrarische ondernemer wordt meegewogen bij de gunning van de pachtgrond. Hiermee hebben duurzame ondernemers een grotere kans om deze gronden te pachten tegen een redelijke pacht prijs. Het verlies aan pachtinkomsten komt voor rekening van Groen Ontwikkelfonds Brabant.

In 2024 is opnieuw een flinke stap gezet met de verduurzaming van de pachtuitgifte. Met ingang van 2024 zijn aanvullende vereisten opgenomen in de pachtcontracten van alle agrarische gronden die in een zone van 1 kilometer rondom Natura2000-gebieden liggen. Het gebruik van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen wordt op deze percelen verboden. De komende jaren zijn er nog meer stappen te zetten, noodzakelijk om onze koploperpositie te behouden.

Overig

Bijna alle medewerkers die werken voor Groen Ontwikkelfonds Brabant zijn in dienst bij de provincie Noord-Brabant. Voor hen is de CAO-provincies van toepassing. De medewerkers in dienst van Groen Ontwikkelfonds Brabant volgen eveneens de CAO-provincies. De [arbeidsvoorwaarden](#) zijn daarmee goed te noemen.

Milieuvriendelijke vormen van woon-werkverkeer worden gestimuleerd. Medewerkers krijgen een NS-businesscard voor woon-werkverkeer en dienstreizen. Medewerkers kunnen een goede fiets aanschaffen als die voor woon-werkverkeer wordt gebruikt. Daarnaast kunnen zij gebruikmaken van een deelauto of een leenfiets.

Groen Ontwikkelfonds Brabant huurt kantoorruimte van de provincie Noord-Brabant. Dit kantoor is in 2023 onder handen genomen en voldoet aan de nieuwste duurzaamheidsvereisten. We zijn extra zuinig met elektriciteit. We besparen enorm sinds de kantoorverlichting is aangepast. De lampen laten we het liefst zelfs uit...

We werken graag met de collega's op kantoor, omdat het belangrijk is voor een goede teamsamenwerking! Medewerkers voeren een deel van hun werkzaamheden thuis uit, waardoor de balans tussen werk en privé nog beter bewaakt kan worden.

Ambities

We streven naar continue verbetering van onze duurzaamheidsprestaties. Een van onze wensen is om over te stappen naar een duurzame bank. We zijn hier echter gebonden aan de afspraken die de provincie Noord-Brabant met haar en dus ook onze huisbank heeft gemaakt. We blijven hierover in gesprek met onze aandeelhouder.

1.12 2025 en verder!

“Uitvoering, uitvoering, uitvoering! Natuur en water in een uitnodigende aanpak verbinden” is het thema van het jaarplan 2025 van Groen Ontwikkelfonds Brabant. Het geeft aan waar wij in 2025 op gaan inzetten!

Op onze website is het [jaarplan 2025](#) na te lezen.

Heeft u tips of aanbevelingen? We horen ze graag via info@groenontwikkelfondsbrabant.nl of 06 - 30956450.

De Raad van Commissarissen op werkbezoek met links gedeputeerde Hagar Roijackers

JAARVERSLAG RAAD VAN COMMISSARISSEN

De Raad van Commissarissen (RvC) van Groen Ontwikkelfonds Brabant heeft in 2024, na de oprichting in 2023, haar rol versterkt door het uitbreiden van het netwerk en het verkennen en verdiepen van de strategische vraagstukken. Het versnellen van de realisatie van het Brabantse Natuurnetwerk is het centrale doel om de opdracht van het fonds binnen de gestelde termijn te behalen. Dit vraagt om versterking van de uitvoeringskracht en een aanpak die de samenhang tussen de natuur-, water- en landbouwopgaven onderkent. De focus op en uitwerking van deze thema's heeft het afgelopen jaar centraal gestaan. Ook in 2025 is de aandacht van de RvC hierop gericht.

RvC- en AvA-vergaderingen, werkbezoek en overige bijeenkomsten

In 2024 vonden vijf vergaderingen van de RvC plaats, evenals twee Aandeelhoudersvergaderingen (AvA). Tijdens de vergaderingen van de RvC is veel aandacht besteed aan het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op de uitvoering van de maatschappelijke opgaven in Brabant. De grote samenhang tussen de natuur- en wateropgaven is benoemd als essentieel element om de uitvoeringskracht voor de opdracht van Groen Ontwikkelfonds Brabant te versterken. Het belang van samenwerken met andere betrokken partijen is daarbij onderstreept.

Daarnaast heeft de RvC gesproken met de financieel expert van het fonds over de kritische prestatieverantwoording (KPI-rapportage) en de risicorapportage. Er is een format vastgesteld voor de halfjaarlijkse KPI-rapportage en er is, met input van de RvC, een risicorapportage opgesteld.

De AvA stond in 2024 in het teken van het uitvoeren van de opdracht tot natuurrealisatie in relatie tot de looptijd van het fonds. De RvC heeft haar zorgen over de continuïteit en einddatum van het fonds in 2027 gedeeld met de aandeelhouder. De zorgen werden erkend en dit heeft geleid tot aanpassingen in de aandeelhoudersinstructie. De einddatum van het fonds is verlengd tot 2030 voor de realisatie van het Natuurnetwerk en tot 2035 voor de realisatie van de Ecologische Verbindingszones, in lijn met de verlenging in het beleidskader Natuur. Hierbij is door de aandeelhouder expliciet aangegeven dat de Aanpak Landelijk Gebied (ALG) mogelijk tussentijds tot aanpassingen kan leiden.

Begin 2024 heeft de RvC een werkbezoek georganiseerd, waarbij gedeputeerde Roijackers (Natuur, Milieu en Aanpak Landelijk Gebied) aanwezig was. Dit bezoek stond in het teken van de versnelling van de grondbeschikbaarheid en de watertransitie in samenhang met de opgave om nieuwe natuur te realiseren. Tijdens het werkbezoek werden twee agrariërs en een landgoedeigenaar bezocht die nieuwe natuur hebben gerealiseerd. Dit bezoek leverde waardevolle inzichten op in de motieven van natuurmakers en de uitdagingen die komen kijken bij het combineren van natuurrealisatie met het runnen van een landbouwbedrijf of landgoed.

De RvC heeft in 2024 kennisgemaakt met de Advies- en Investeringscommissie (AC/IC) van het fonds. In dit gesprek is ook besproken hoe we de realisatie van de opgave van natuurrealisatie kunnen versnellen in relatie tot de looptijd van het GOB. Afgesproken is dat de RvC voortaan één keer per jaar een gesprek zal hebben met de AC/IC en één keer per jaar met alleen de voorzitter van de AC/IC.

De RvC was vertegenwoordigd bij de netwerkbijeenkomst van alle Verbonden Partijen, georganiseerd door de provincie. Tijdens deze bijeenkomst zijn waardevolle contacten gelegd met onder meer de directeur van Ruimte voor Ruimte.

Evaluatie en samenwerking

In 2024 heeft de RvC haar eigen functioneren geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie is besloten om in 2025 meer aandacht te besteden aan strategische vraagstukken en de afstemming hierover met de provincie Noord-Brabant. In de AvA is overeengekomen om in 2025 een informele AvA te organiseren waarin dit onderwerp verder aan de orde zal komen.

Dankwoord

Namens de Raad van Commissarissen wil ik mijn dank uitspreken aan alle natuurmakers, de provincie Noord-Brabant, de Advies- en Investeringscommissie, het team van Groen Ontwikkelfonds Brabant, de Werkeenheid en alle andere betrokkenen voor hun inzet en samenwerking in 2024. Er zijn belangrijke stappen gezet, maar er ligt nog veel werk voor ons. We kijken uit naar de toekomstige resultaten van onze gezamenlijke inspanningen.

Myriam van Rooij

**Voorzitter Raad van Commissarissen
Groen Ontwikkelfonds Brabant**

2. JAARREKENING 2024

Deze jaarrekening van Groen Ontwikkelfonds Brabant BV is een belangrijk document, op basis waarvan provincie Noord-Brabant (100 % aandeelhouder), kan beoordelen hoe uitvoering wordt gegeven aan de opdracht zoals verwoord in de Aandeelhoudersinstructie d.d. 12-12-2022.

De jaarrekening geeft een overzicht van de financiële situatie. Deze bestaat onder andere uit een balans en een winst- en verliesrekening over het afgelopen jaar.

1 Balans per 31 december 2024

(in € na verwerking voorstel resultaatbestemming)

Activa	2024	2023
Vlottende Activa		
Debiteuren	172.998,57	340.110,58
Debiteuren Niet-Financiële instellingen	0,00	0,00
Vordering op Provincie Noord-Brabant	4.998.482,97	670.801,44
Totaal vlottende activa	5.171.481,54	1.010.912,02
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen	0,00	0,00
Nog te ontvangen bedragen	1.575.948,12	6.317.518,73
Totaal overlopende activa	1.575.948,12	6.317.518,73
Totaal activa	6.747.429,66	7.328.430,75

Passiva	2024	2023
Eigen Vermogen		
Gestort kapitaal	1,00	1,00
Totaal Eigen Vermogen	1,00	1,00
Crediteuren & overlopende passiva		
Crediteuren	74.110,66	298.535,30
Nog te betalen bedragen	1.492.164,42	1.523.498,70
Vooruitontvangen bedragen	5.181.153,58	5.506.395,75
Totaal crediteuren & overlopende passiva	6.747.428,66	7.328.429,75
Totaal passiva	6.747.429,66	7.328.430,75

2 Winst- en verliesrekening over 2024 (in €)

Winst- en verliesrekening	2024	2023
Opbrengsten		
Overige bedrijfsopbrengsten	19.090.670,99	16.012.877,67
Overige baten	98.879,13	98.583,69
Totaal opbrengsten	19.189.550,12	16.111.461,36
Bedrijfskosten		
Subsidieverlening	17.727.172,86	14.832.197,40
Loon	165.426,50	133.643,50
Sociale- en pensioenlasten	44.206,28	31.962,60
Overige personeelskosten	11.083,90	11.359,93
Overige bedrijfskosten	1.241.660,58	1.102.297,93
Totaal bedrijfskosten	19.189.550,12	16.111.461,36
Resultaat	0,00	0,00

3 Kasstroomoverzicht (in €)

	2024	2023
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo bedrijfsopbrengsten en -lasten		
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Afschrijvingen en boekverlies desinvesteringen		
Mutatie voorzieningen		
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Vorraden		
Vorderingen -/- vordering kapitaalstorting	4.809.803,49	-4.750.840,77
Kortlopende schulden -/- investeringscrediteuren	-581.001,09	-172.668,25
	4.228.802,40	-4.923.509,02
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
Vennootschapsbelasting		
Ontvangen rente	98.879,13	98.583,69
	98.879,13	98.583,69
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	4.327.681,53	-4.824.925,33
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa		
Desinvesteringen in materiële vaste activa		
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Uitkering resultaat voorgaand jaar		
Ontvangst kapitaalstorting (resultaat)		
Ontvangst kapitaalstorting (in overige reserve) resultaat		
Uitkering ten laste van agioreserve		
Aangetrokken langlopende schulden		
Aflossing langlopende schulden		
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie geldmiddelen	4.327.681,53	-4.824.925,33
Saldo 01-01 vrij beschikbare liquide middelen	670.801,44	5.495.726,77
Saldo 31-12 vrij beschikbare liquide middelen	4.998.482,97	670.801,44
Mutatie geldmiddelen	4.327.681,53	-4.824.925,33

Toelichting op de jaarrekening

Algemeen

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV is een zelfstandige BV, met provincie Noord-Brabant als enig aandeelhouder. De statutaire vestigingsplaats is 's-Hertogenbosch onder Kamer van Koophandel nummer 60590785.

Toepasselijk verslaggevingsstelsel

Volgens de omvangscriteria van het Burgerlijk Wetboek (Titel 9 BW 2) is de rechtspersoon over het boekjaar een onderneming. De jaarrekening is opgesteld op basis van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Continuïteitsveronderstelling

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

In het kader van de uitvoering van de Subsidieregeling is met provincie Noord-Brabant een 'overeenkomst uitvoeren Subsidieregeling realisering natuurnetwerk Noord-Brabant' afgesloten. Voor het uitvoeren van de opdracht door Groen Ontwikkelfonds Brabant BV ontvangt de vennootschap gelden vanuit provincie Noord-Brabant. Hiermee is de continuïteit van de vennootschap gewaarborgd.

Doel en activiteiten

De Provincie heeft in 2013 besloten om het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV op te richten, teneinde met de financiële middelen in dit fonds bij te dragen aan de realisatie van het Natuur Netwerk Brabant en de Ecologische Verbindingszones. In het PS besluit d.d. 21 juni 2013 (PS 42/13B) is ingestemd met de instelling van het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV overeenkomstig de in het Statenvoorstel in paragraaf 3.4 voorgestelde kaders. Hiertoe werd EUR 240 miljoen en 2.274 ha grond afkomstig van de Rijksoverheid toegewezen aan het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

De Provincie heeft besloten om het beheer van het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV onder te brengen bij een specifiek hiervoor door de provincie Noord-Brabant opgerichte BV met de naam "Groen Ontwikkelfonds Brabant BV". Groen Ontwikkelfonds Brabant BV is opgericht op 25 april 2014. De provincie Noord-Brabant is 100% aandeelhouder van deze BV.

De Provincie heeft als doelstelling om te zorgen voor de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). De Provincie heeft opdracht gegeven aan het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV om een groot deel van deze NNN-opgave te realiseren. Na 2013 is de opdracht enkele malen aangepast. De huidige opgave ((2014 t/m 2030 en 2035 voor EVZ) voor het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV is als volgt

- *realisatie van 2.559 ha. provinciale NNN;*
- *realisatie van 4.032 ha. rijks NNN;*
- *inrichting van 2.559 ha. provinciale- en 5.684 ha. rijks NNN;*
- *realisatie van 1.280 ha EVZ.*

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV kan niet worden gehouden tot realisatie van het totale aantal hectaren NNN, zoals genoemd in 2.1 van de Aandeelhoudersinstructie, voor zover de Provincie niet het benodigde budget beschikbaar stelt.

Natuur en Landschap zijn van groot belang voor een gezonde leefomgeving en het welzijn van de burgers in Noord-Brabant. Ook als vestigingsfactor voor het bedrijfsleven is de kwaliteit van natuur en landschap van belang. Daarom heeft de Provincie in 2012 in de kadernota Brabant Uitnodigend Groen de ambitie uitgesproken om zich in te spannen voor de realisatie van het volledige Natuur Netwerk Nederland (NNN), inclusief de Ecologische Verbindingszones (EVZ). De realisering hiervan zal op een vernieuwende wijze plaatsvinden. Meer interactie met de omgeving, vaak gebiedsgericht. De oprichting van Groen Ontwikkelfonds Brabant BV. past in deze ambitie. Deze ambitie is opnieuw opgenomen in het Beleidskader Natuur dat in 2022 is vastgesteld door Provinciale Staten van Noord-Brabant.

Het fonds heeft een resultaatverplichting om uiterlijk in 2030 het Natuurnetwerk Brabant en in 2035 Ecologische Verbindingszones te realiseren. Op basis van de aanvragen kan het fonds aan initiatiefnemers subsidies in de vorm van geldbedragen, leningen of garanties verstrekken om natuur te realiseren.

Ook beschikt het fonds over gronden binnen het NNN (die worden verkocht aan een nieuwe natuurbeheerder) en buiten het NNN. De gronden buiten het NNB zijn beschikbaar als ruilgrond.

Financiële relatie met provincie Noord-Brabant

Onderstaande financiële relaties tussen provincie Noord-Brabant en Groen Ontwikkelfonds Brabant BV zijn in het kader van dit jaarverslag 2024 van belang:

- de twee geldstromen van provincie Noord-Brabant naar Groen Ontwikkelfonds Brabant BV in het kader van:
 - de opdracht voor organisatiekosten;
 - subsidieverlening bestaande uit:
 - de uitvoering van de subsidieregeling tot en met 31 december 2019;
 - de nieuwe opdracht tot het verlenen van subsidie per 1 januari 2020.
- de verrekening van de uren, deels via de exploitatie van de gronden, in het kader van de SLA's (Service Level Agreements) en detacheringen; Groen Ontwikkelfonds Brabant BV huurt personeel en diensten in van verschillende onderdelen van provincie Noord-Brabant.

Financiële middelen ten behoeve van uitoefening doelstellingen

De vennootschap heeft voor de uitoefening van haar taken de volgende middelen ter beschikking.

Middelen	31-12-2024
Geldmiddelen	195.038.031,74
Gronden en opstallen	69.518.774,28
	264.556.806,02

Het verloop van de middelen in het verslagjaar 2024 is als volgt.

Middelen	31-12-2023	mutatie 2024	31-12-2024
Geldmiddelen	259.945.673,59	-64.907.641,85	195.038.031,74
Gronden en opstallen	66.831.960,10	2.686.814,18	69.518.774,28
	326.822.924,69	-62.220.827,67	264.556.806,02

Geldmiddelen

Per 1 januari 2020 heeft Groen Ontwikkelfonds Brabant BV de opdracht gekregen om in mandaat de provinciale subsidieregeling uit te voeren. Voor de uitvoering van deze opdracht is door de Provincie een eerste tranche van € 59,2 miljoen in 2020 en een tweede tranche van € 28,5 miljoen in 2021 beschikbaar gesteld.

Voor de subsidieregeling tot en met 31 december 2019 was oorspronkelijk een subsidiebeschikking afgegeven van € 198,4 miljoen. De subsidiebeschikking voor deze oude regeling is per 31 december 2019 naar beneden bijgesteld op grond van de realisaties en de nog openstaande subsidieverplichtingen tot een bedrag van € 96 miljoen per 31 december 2019. Deze is uiteraard nog niet verwerkt in deze jaarrekening, omdat nog niet alle beschikkingen zijn vastgesteld.

In 2022 is een aanvullende subsidieopdracht afgegeven voor een bedrag van € 34,8 miljoen. In 2023 is een aanvullende subsidieopdracht afgegeven voor een bedrag van € 78,9 miljoen. In 2024 is er wederom een aanvullende subsidieopdracht afgegeven voor een bedrag van € 9,6 miljoen.

Gronden en gebouwen

Er een overeenkomst trekkingsrechten grond vastgesteld bij besluit van 1 juli 2014 en door partijen op 7 juli 2014 getekend (en nadien nader aangevuld) waarin partijen de afspraken hebben vastgelegd omtrent de wijze waarop gronden aan het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV beschikbaar worden gesteld in verband met de aan het Groen Ontwikkelfonds Brabant BV verleende opdracht. Op 1 juni 2015 is middels een addendum wijziging aangebracht in de overeenkomst met betrekking tot afspraken inzake beheer van de gronden. Bij besluit dd. 1 december 2017 heeft PS ingestemd met het kopen van maximaal 1.100 ha ruilgronden buiten NNN met als doel grondruil met gronden binnen NNN, waarvoor een bedrag van € 50 miljoen beschikbaar is gesteld.

Met het Nationaal Programma Landelijk Gebied, dat vertaald gaat worden in de Gebiedsgerichte Aanpak, zijn de opgaven in het landelijk gebied urgenter geworden. Inzet van ruilgronden is voor (ondernemende) natuurrealisatie in het natuurnetwerk. Met de ambitie om dit samen met natuur inclusieve en biologische agrariërs te realiseren.

De mutatie grond en opstallen in 2024 is het gevolg van aan- en verkopen voor een bedrag van netto € 2,7 miljoen en is er een negatief exploitatieresultaat op deze gronden en gebouwen in 2024 gerealiseerd van € 2,1 miljoen. Dit negatieve resultaat is onderdeel van de businesscase van Groen Ontwikkelfonds Brabant BV, en maakt, vanwege de overeengekomen governance op het gebied van grond en gebouwen, geen deel uit van deze jaarrekening. Deze verantwoording vindt plaats in de jaarrekening van de Provincie.

Grondslagen voor balanswaardering

Algemeen

De waardering van activa en passiva is gebaseerd op het stelsel van historische kosten, tenzij hierna anders is aangegeven. Niet genoemde activa en passiva zijn voor de nominale waarde in de balans opgenomen. De grondslagen zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar.

Grondslag vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten. Na de eerste verwerking vindt waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. Bij het ontbreken van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Debiteuren & overlopende activa

De debiteuren zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Na deze eerste verwerking vindt de waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde van de vordering. Voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de aldus bepaalde waarde van de vordering. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Crediteuren & overlopende passiva

Alle kortlopende schulden zijn bij de eerste verwerking in de balans gewaardeerd tegen de reële waarde, die gelijk is aan de kostprijs op het moment van de transactie. Na deze eerste verwerking vindt de waardering plaats tegen de geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde van de schulden bij het ontbreken van (dis)agio.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen opbrengsten en kosten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten

Onder opbrengsten wordt verstaan de opbrengst uit levering van diensten. De overige opbrengsten hebben betrekking op ontvangen exploitatiesubsidies. Exploitatiesubsidies worden als baten verwerkt in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt, opbrengsten zijn gedeerd of een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan en indien het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Met betrekking tot de hiervoor genoemde gronden geldt dat deze niet direct als subsidie verstrekt worden. Derhalve zijn provincie Noord-Brabant en Groen Ontwikkelfonds Brabant BV in de Overeenkomst trekkingsrecht Grond met elkaar overeengekomen dat Groen Ontwikkelfonds Brabant BV over gronden van provincie Noord-Brabant kan beschikken en dat deze ingezet kunnen worden voor de realisatie van de natuuropgave. Op basis van deze overeenkomst heeft de Provincie het recht om haar medewerking aan een grondtransactie te weigeren.

De resultaten die worden behaald met verkoop van gronden worden door middel van ophoging/verlaging van de budgetten door provincie Noord-Brabant verrekend met Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

In de 'Overeenkomst trekkingsrechten' is afgesproken dat de netto-opbrengst van de pacht en de verkoop van grond ten goede komt aan Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

Onder de opbrengsten zijn de twee subsidiestromen van provincie Noord-Brabant naar Groen Ontwikkelfonds Brabant BV verantwoord:

- organisatiekosten;
- oude subsidiebeschikking en nieuwe subsidieopdracht.

De subsidies worden pas verwerkt, indien er redelijke zekerheid is dat zal worden voldaan aan de voorwaarden verbonden aan de betreffende subsidie. Dit houdt in dat de subsidies ten gunste van de winst- en verliesrekening komen in het jaar waarin de daarmee samenhangende bestedingen worden verwerkt.

Subsidies

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV neemt de lasten van de functiewijziging/verwervings- en inrichtingssubsidies voor 100% op het moment dat juridische borging heeft plaatsgevonden via het vestigen van een Kwalitatieve Verplichting of feitelijke overdracht van gronden.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en indien wordt voldaan aan de voorwaarde voor het opnemen van voorzieningen.

Belastingen

Provincie Noord-Brabant heeft bij de oprichting van Groen Ontwikkelfonds Brabant BV onderstaande afspraken met de Belastingdienst gemaakt over de btw:

- Er is geen sprake van btw-ondernemerschap van Groen Ontwikkelfonds Brabant BV
- Btw wordt zoveel mogelijk naar provincie Noord-Brabant doorgeschoven. 80% van de btw die aan Groen Ontwikkelfonds Brabant BV in rekening wordt gebracht wordt naar de Provincie doorgeschoven en door de Provincie gecompenseerd bij het btw-compensatiefonds. De resterende 20% aan btw is op basis van de systematiek van de Wet Omzetbelasting 1968 (toerekenbaar aan vrijgestelde prestaties) niet compensabel/verrekenbaar.
- Groen Ontwikkelfonds Brabant BV evalueert jaarlijks of de verhouding 80/20 gerechtvaardigd is en rapporteert hierover aan de provincie Noord-Brabant.

Groen Ontwikkelfonds Brabant BV is in het kader van de doorlevering en/of verkoop van gronden in specifieke gevallen aan te spreken op de omzetbelasting.

Met ingang van 1 januari 2016 is Groen Ontwikkelfonds Brabant BV onderworpen aan de heffing van vennootschapsbelasting. Groen Ontwikkelfonds Brabant BV heeft in 2016 met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen van de Belastingdienst overleg gevoerd over haar vpb-positie en concrete afspraken gemaakt over de toepassing van vrijstellingen.

Op 13 Februari 2019 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een uitspraak (ECLI:NL: RVS:2020:413) gedaan waaruit is af te leiden dat Subsidieregelingen als gevolg van deze uitspraak moeten berusten op een wettelijk voorschrift, oftewel een algemeen verbindend voorschrift. Algemeen verbindende voorschriften kunnen niet worden vastgesteld door private partijen.

Voor Groen Ontwikkelfonds Brabant BV heeft deze uitspraak tot gevolg dat er geen wettelijke rechtsgrond aanwezig kan worden geacht op basis waarvan Groen Ontwikkelfonds Brabant BV gerechtigd is tot het verstrekken van subsidies. Zodoende heeft provincie Noord-Brabant in samenwerking met Groen Ontwikkelfonds Brabant BV een subsidieregeling opgesteld in combinatie met een mandaatverlening. Deze is met ingang van 1 januari 2020 in werking getreden. De subsidieverlening vindt sindsdien plaats op grond van een opdrachtverlening vanuit provincie Noord-Brabant (i.s.m. het College van Gedeputeerde Staten). Dit heeft tot gevolg dat Groen Ontwikkelfonds Brabant BV nu geen 'subsidiepot' meer verkrijgt van provincie Noord-Brabant, maar een opdracht tot het verlenen van subsidies in de daartoe aangewezen gevallen.

Deze wijzigingen zouden mogelijk ook gevolgen hebben voor de btw. Met ingang van 1 januari 2020 kwalificeerde Groen Ontwikkelfonds Brabant BV zich daarom mogelijk als ondernemer voor de btw. In samenspraak met de Belastingdienst is echter vastgesteld dat de huidige btw-systematiek gehandhaafd blijft.

Toelichting op de balans

Vlottende Activa

Vorderingen

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Debiteuren

De debiteuren hebben betrekking op de doorgeschoven btw ad € 93.529,71, de declaratie van de detacheringskosten van december 2024 € 78.060,87 en de organisatiekosten over 2024 van -/- € 4.992,01 aan provincie Noord-Brabant.

Vordering op overige debiteuren bedraagt € 6.400,00.

Vordering op provincie Noord-Brabant

Het saldo liquide middelen heeft ultimo 2024 volledig betrekking op de rekening-courant bij de schatkist en is hierdoor een vordering op provincie Noord-Brabant van € 4.998.482,97.

Overlopende activa

De overlopende activa is als volgt opgebouwd.

Overlopende activa	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitbetaalde bedragen	0,00	0,00
Nog te ontvangen bedragen	1.575.948,12	6.317.518,73
	1.575.948,12	6.317.518,73

De nog te ontvangen bedragen is opgebouwd uit een nog te ontvangen verstrekte subsidiegelden € 1.548.427,28 en rente provincie Noord-Brabant 4e kwartaal € 27.520,84.

Eigen vermogen

Gestort kapitaal

Het geplaatst en gestort kapitaal bedraagt € 1, zijnde één aandeel van nominaal € 1.

Crediteuren & overlopende passiva

Crediteuren

De crediteuren kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Crediteuren	31-12-2024	31-12-2023
Crediteurenschuld Provincie i.v.m. dienstverlening	3.528,12	202.605,11
Overige crediteuren	70.582,54	95.930,19
	74.110,66	298.535,30

De crediteurenschuld aan de Provincie bestaat uit een nog te betalen declaratie door de Provincie in het kader van de SLA. De overige crediteuren betreffen nog te betalen bedragen voor dienstverlening van derden, sociale lasten en declaraties.

Overlopende passiva

De overlopende passiva kunnen als volgt worden gespecificeerd.

Overlopende passiva	31-12-2024	31-12-2023
Nog te betalen overige kosten	1.492.164,42	1.523.498,70
Nog te besteden subsidiegelden programmakosten	5.181.153,58	5.506.395,75
	6.673.318,00	7.029.894,45

De nog te betalen overige kosten hebben betrekking op de nog te betalen subsidies € 1.419.333,31, donaties Burgerbossen van € 28.284,33, te betalen accountantskosten van € 32.100,00, inhuur derden € 5.500,- en een reservering voor nog te betalen vakantietoelage van € 6.946,78 over 2024.

De nog te besteden subsidiegelden programmakosten zijn als volgt opgebouwd.

Nog te besteden subsidiegelden programmakosten:

Gerealiseerde subsidie oud regime	2.325.210,60
Vooruitontvangen bedragen 2023	5.506.395,75 -/-
Vooruitontvangen bedragen oude subsidieregeling	-3.181.185,15
Gerealiseerde subsidie nieuw regime	15.165.313,50
Nog te betalen 20% inrichtingssubsidie 2023	1.460.314,41 -/-
Nog te betalen 20% inrichtingssubsidie 2024	1.419.333,31 +/+
Gerealiseerde opdracht organisatiekosten 2024	1.462.377,26 +/+
Gerealiseerde opdracht notaris en taxatiekosten 2024	277.629,86 +/+
Totaal kosten 2024	16.864.339,52
Gerealiseerde opdracht organisatieopbrengsten 2024	98.879,13 -/-
Nog te ontvangen 20% inrichtingssubsidie 2023	1.460.314,41 +/+
Nog te ontvangen 20% inrichtingssubsidie 2024	1.419.333,31 -/-
Nog te ontvangen bedragen 2023	4.834.718,07 +/+
Ontvangen opdracht organisatiekosten 2024	1.363.498,13 -/-
Ontvangen opdracht inzake notaris en taxatie kosten 2024	277.629,86 -/-
Ontvangen subsidiegelden 2024	12.000.000,00 -/-
Ontvangen subsidiegelden 2024	7.000.000,00 -/-
Ontvangen subsidiegelden 2024	3.000.000,00 -/-
Totaal opbrengsten 2024	-18.864.307,95
Vooruitontvangen bedragen nieuwe subsidieregeling	-1.999.968,43

Toelichting op de winst- en verliesrekening

Overige bedrijfsopbrengsten

De post overige bedrijfsopbrengsten heeft betrekking op, van de Provincie ontvangen, financiële middelen. Toegekend aan Groen Ontwikkelfonds Brabant BV over het boekjaar 2024 ter dekking van:

- organisatiekosten;
- programmakosten.

Subsidies zijn ten gunste van de winst- en verliesrekening verantwoord in het jaar waarin de daarmee samenhangende organisatiekosten en besteding van programmakosten zijn verantwoord.

In de onderstaande tabel is gespecificeerd hoe de organisatiekosten zijn opgebouwd.

Overige bedrijfskosten	2024	2023
Personeelskosten	871.259,34	655.186,89
Inhuur derden	44.836,48	53.051,62
Vergoedingen commissies	55.587,10	34.055,38
Huur gebouwen	60.017,16	86.655,92
SLA Financieel Beheer	11.286,53	10.729,47
Communicatie	120.052,85	127.712,08
Accountant	35.520,42	31.437,77
Rentelasten en soortgelijke kosten	890,96	757,64
Overig	34.961,51	49.703,13
Verzekeringen	2.074,32	2.125,77
ICT - hardware	5.173,91	16.214,26
Oninbare debiteuren	0,00	34.668,00
	1.241.660,58	1.102.297,93

Overige baten	2024	2023
Rente	98.879,13	98.583,69
	98.879,13	98.583,69

Werknemerslasten	2024	2023
Loon	165.426,50	133.643,50
Sociale- en pensioenlasten*)	44.206,28	31.962,60
Overige werknemerslasten	11.083,90	11.359,93
	220.716,68	176.966,03

*) Betreffen werkgever- en werknemerslasten

Werknemers (in fte)

Er zijn 2 werknemers in dienst van de vennootschap voor 1,89 fte.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Doorbelaste kosten uit hoofde van dienstverleningsovereenkomsten

De vennootschap heeft diverse werkzaamheden uitbesteed aan provincie Noord-Brabant. Hiertoe zijn dienstverlenings- en detacheringsovereenkomsten afgesloten met onderdelen van provincie Noord-Brabant:

- SLA Vastgoed;
- SLA Financiële administratie;

Daarnaast is een aantal medewerkers vanuit de Provincie gedetacheerd aan Groen Ontwikkelfonds Brabant BV.

De looptijd van de genoemde overeenkomsten is gelijk aan de looptijd van de vennootschap en zullen van rechtswege eindigen bij ontbinding van de vennootschap.

Huurverplichtingen

De vennootschap heeft een huurovereenkomst afgesloten met provincie Noord-Brabant voor de huur van kantoorruimten. De huurverplichting bedraagt € 60.000,00 per jaar.

Daarnaast is er een overeenkomst afgesloten met een externe partij voor ICT-ondersteuning € 4884,00 per jaar.

Subsidieverplichtingen

Ultimo 2024 bedraagt het saldo aan nog uit te betalen subsidieverplichtingen € 56.478.789,04 waarvan € 20.754.595,68 inzake de oude subsidiebeschikking, € 35.724.193,36 inzake de nieuwe subsidieopdracht. In 2024 heeft er een correctie plaatsgevonden voor de lastneming van 20% inrichtingssubsidie buiten de verplichtingen om van € 1.419.333,31. Deze correctie heeft geen invloed gehad op de verplichtingen.

In onderstaande tabel is zichtbaar hoe deze verplichting tot stand komt:

2024 (per 31 december 2024)

verloop subsidieregeling < 2020	
saldo verplichtingen 1-1-2024	23.996.742,49
realisatie 2024	2.325.210,60
Saldo	21.671.531,89
openstaande verplichtingen per 31-12-2024	20.754.595,68
vrijval	916.936,21

verloop subsidieregeling per 1-1-2020	
Saldo verplichtingen per 1-1-2024	36.616.737,91
nieuwe subsidieverplichtingen 2024	15.448.234,92
realisatie 2024 bp 2	5.428.561,78
realisatie 2024 bp 3	9.736.751,72
	36.899.659,33
Saldo verplichtingen per 31-12-2024	35.724.193,36
vrijval	
	1.175.465,97
Alle openstaande subsidieverplichtingen 1-1-2024	60.613.480,40
Alle openstaande verplichtingen 31-12-2024	56.478.789,04

WNT-verantwoording 2024 Groen Ontwikkelfonds Brabant BV

De WNT is van toepassing op Groen Ontwikkelfonds Brabant BV. Het voor Groen Ontwikkelfonds Brabant BV toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 207.111,00 (het algemene bezoldigingsmaximum van € 233.000,00 vermenigvuldigd met de deeltijdfactor).

Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	M.C.T. Fiers
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,88889
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 115.502
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.056
<i>Subtotaal</i>	€ 129.558
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 207.111
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 129.558
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2023	
bedragen x € 1	M.C.T. Fiers
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,88889
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 88.532
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.684
<i>Subtotaal</i>	€ 103.216
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 198.222
Totale bezoldiging	€ 103.216

Noot: in 2024 heeft een COA-correctie plaatsgevonden op het salaris van de directeur. Dit betreft met terugwerkende kracht de niet doorgevoerde CAO-indexeringen.

Overige gegevens

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De vergadering van Gedeputeerde Staten heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld op 6 juni 2025.

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het resultaat

In de Oprichtingsstatuten van Groen Ontwikkelfonds Brabant BV staat in artikel 28.1 vermeld dat de algemene vergadering op basis van de jaarrekening bevoegd is tot het bestemmen van het resultaat en het vaststellen van uitkeringen.

Voorstel bestemming resultaat 2024

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt voorgesteld het resultaat over 2024 als volgt te bestemmen:

Onttrekking/toevoeging aan de algemene reserves	€ 0
---	-----

Dit voorstel is reeds als zodanig verwerkt in de jaarrekening 2024.

Ondertekening door Directie, Raad van Commissarissen en Aandeelhouder

's-Hertogenbosch, 6 juni 2025